სხივი

რუსეთის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

თფილისი

სამშაბათი, 6 დეკემბერი

1905

ცალკე ნომერი 3 კაპეიკი.

წლიწადი პირველი.

გაზეთი „სხივი“ წლიურათ ღირს 6 მანეთი, თვიურათ 50 კაპეიკი, ცალკე ნომერი 3 კაპეიკი. განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტიტით პირველ გვერდზე 15 კაპ., უკანასკნელ გვერდზე 10 კაპ. რედაქციასთან მოლაპარაკება დაუბეჭდავ წერილების შესახებ შეიძლება ნაშუადღევის 8—5 საათამდე.

რედაქცია იმყოფება ველიკოკნიაჟესკის ქუჩ. № 17.

ტელეფონი №

№ 1 ყოველ-დღიური სოციალდემოკრატიული გაზეთი. № 1

F16/ J 106

ამა წლის ექვს დეკემბრიდან გამოდის

ყოველდღიური სოციალდემოკრატიული გაზეთი

„ს ხ ი ვ ი“

ჩვენი გაზეთი კავკასიის სოციალდემოკრატიული მუშათა ორგანიზაციების ორგანოა. რევოლიუციონურ პროლეტარიატის თავგანწირულმა ბრძოლამ თვითმპყრობელობის [კ]ედლი შეანგრია და მთელ რუსეთს სიტყვის თავისუფლება მიანიჭა. ის ახლა სარგებლობს ამ ახალ იარაღით, რომ მით კიდევ უფრო გაამაგროს თავისი პარტია, სოციალდემოკრატია, და მედგრად გასწიოს წინ თავის მიზნისაკენ.

გაზეთში მონაწილეობას მიიღებენ: ნოე ჟორდანია. სილ. ჯიბლაძე. ფ. მახარაძე. დ. [..]ლამშვილი. ი. რამიშვილი. ნ. კალანდაძე. ი. გომართელი. კ. ჩხეიძე. ი. წერეთელი (ევგენი) რ. არსენიძე. ნ. რამიშვილი, ლ. ნათაძე. ჰ. კალანდაძე. ბ. ლომთათიძე. ა. მაჭუტაძე (ლალიონი) ს. ჯუღელი. ნ. სომერიკი. გ. ჯაფარიძე. ი. კვიცარიძე. ზ. ჩიჩუა. ი. ნიკოლაიშვილი. ტ. გოგოლაძე. ს. დევდარიანი და სხვები.

თანამშრომლობა აღგვითქვეს აგრეთვე რუსეთის და საზღვარგარეთელმა ცნობილ [მწერ]ლებმა.

„**სხივი**“ წელიწადში ღირს 6 მანეთად, თვეში 50 კ., თითო ცალი 3 კაპ.

რედაქციის ადრესი: ველიკოკნიაჟესკაია ქუჩა № 17. (ვორონცოვის ძეგლიდან მე-9 [სახლი]).

ხელის მოწერა მიიღება:

თფილისში

ვერის უფასო სამკითხველოში ნინა კალანდარიშვილთან. ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებაში, ქუჩუკაშვილთან. ნაძალადევის უფასო სამკითხველოში მარიამ ელიავასთან. ვაგზალზე 1 კლასის ბუფეტში შალვა ქანტურიშვილთან და თვით რედაქციაში.

თბილისს გარეთ.

ადგილობრივ სოც.-დემ. მუშათა ორგანიზაციებში.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Редакція „СХИВИ“.

ბ ი უ რ ო ს ა გ ა ნ

[კ]ავკასიის ს. დ. მუშათა ორგანიზაცის მე-[..] კონფერენციამ გადაწყვიტა გამოიცეს [ყოვ]ელ დღიური გაზეთი მის მიერ არჩეულ [ბიურ]ოს ხელმძღვანელობით. ბიურო მაშინვე შეუდგა ამ გადაწყვეტილების სისრულეში მოყვანას, რასაც ხელი შეუწყო 17 [ოქ]ტომბრის მანიფესტმა. და აი ახლა ის [აძლე]ვს პროლეტარიატის წინაშე პირველი [ლეგ]ალური სოციალდემოკრატიული გაზეთს ქართულ ენაზე. აჩერებს „სოციალდემოკრატის“ გამოცემას და მის ალაგას სცემს [გაზ]ეთ „სხივს“.

„სხივი“, როგორც ხედავთ, არ არის კერძო [პირ]თა საკუთრება. ის კავკასიის მუშათა ორგანიზაციების საკუთრებაა.

„სხივი“ არ გამოდის კერძო პირთა რედაქციით და პასუხის მგებლობით, ის კავკასიის მუშათა ორგანიზაციების აზროვნების გამომხატველია. მისი პასუხის მგებელი ამ [ორ]განიზაციათა ბიუროა.

„სხივი“ არ იბეჭდება კერძო პირთა ხა[რჯით], ის ნივთიერათაც ორგანიზაციების [საკუთ]რებაა; მისი შემოსავალის მეტ-ნაკლებობა ორგანიზაციათა ხარჯების მეტ-ნაკლებობაა. რაც გაზეთს შემოსავლისაგან დარჩება [შე]მოსავლისაგან დაეცემა ორგანიზაციებს, რაც გაზეთს [შემო]სავლისაგან დააკლდება—უსრულებს [ორ]განიზაციები.

[ამი]ტომ ყველა ჩვენი ორგანიზაცია და [ყოველ]ი მოვალეა დახმარება აღმოუჩინოს [გაზე]თს, როგორც მუდმივი თანამშრომლობით, ყოველნაირი ცნობების და თავისი [წერილე]ბის მოწოდებით, ისე გავრცელებით და [ხელის] მომწერთა გამრავლებით.

[მაშ] შევერთდეთ, ამხანაგებო, ხელი-ხელს [ჩავკიდ]ოთ და ამ ახალი იარაღით ებასროთ [ჩვენს] მტერი.

ბიურო კავკასიის ორგანიზაციებისა რ. ს. დ. მ. პ.

ს ხ ი ვ ი

ჩვენს ბნელ ჭუჭყით განათებულ სამუშაო ოთახებში სხივმა შემოაშუქა. ეს არის სხივი თავისუფლების.

დიდი ხანია ჩვენ ვიმყოფებოდით იქ, სადაც ბნელი, ნესტიანი და ცივ ჭურჭელში. ჩვენ იქ ვცხოვრობდით, იქ ვიტანჯებოდით და ჰელსა ვსახუმრობდით, იქედან ვიბრძოდით და განძრევდით ხელ-ფეხს. ჩვენ ვეძებდით სინათლეს და ვზოგავდით სიბნელეს, ჩვენ ვეწყუროდით სუფთა ჰაერს, ვეძებდით ყელი და მივდიოდით ვიწრო სარდაფებში, ჩვენ ვილტვოდით თავისუფლებისაკენ და ვეხეთქებოდით ოთხ კედელს შუა. და ეს ყველაფერი იმ იმედით რომ როცა იქნება ჩვენთვისაც მნათობი გამოანათებს, დავთრგუნავთ სიბნელეს, ხელს ავიღებთ სინათლით გაჩირაღდნებულ გვერდზე და ამოვალთ მაღლა, აშკარათ სამოქმედოთ. და აა, ეს არის ამოვდივართ.

ამოვდივართ, მარა არა იმიტომ რომ ჩვენთვის მნათობი უკვე ამობრწყინებულიყოს. არა, ის ჯერ კიდევ შორს არის, იქამდის ჯერ კიდევ შორი მანძილია, მისთვის ჯერ კიდევ დიდი ბრძოლა გვწორია. მნათობი შორს არის, მაგრამ მან უკვე გამოაკრთო თავისი სხივი და მისი ერთი ცალი ჩვენამდის ჩამოაღწია. ამ სხივმა გაგვიღო კარები და სუფთა ჰაერისაკენ მოგვიწოდა. და აი ამოვედით ჩვენც. ამოვედით იმიტომ რომ ეს სხივი გავადიდოთ, ბნელეთი გავაჩირაღდნოთ და მით ჩვენი მნათობი, ჩვენი სათაყვანო მიზანი მოვიახლოვოთ. და როცა ეს მიზანი განხორციელდება, სოციალიზმი დამყარდება. სხივი გადაიქცევა მნათობათ და ჩვენი „სხივი“ თავის დანიშნულებას შესრულებულათ გამოაცხადებს.

სადღეისო.

შეგნებულმა პროლეტარიატმა თვითმპყრობელობას ძირი გამოუთხარა და ბრძოლის ახალი იარაღი—თავისუფალი სიტყვა გასჭედა. ამით მან თავისუფალი ასპარეზი მოუპოვა ბურჟუაზიასაც და ისიც, აქამდის სოროში მიმძვრალი, დღეს პოლიტიკურ ასპარეზზე აშკარათ გამოვიდა. აქამდის ეკონომიურათ გაბატონებული, დღეს პოლიტიკურათაც გაბატონდა და ქვეყნის ბატონპატრონი შეიქნა. ყოველი ახალი ნაბიჯი, სრული პოლიტიკური თავისუფლებისაკენ გადადგმული, მუშათა კლასს თავის კლასიურ ბრძოლას უადვილებს, ამიტომ ბურჟუაზია ცდილობს რევოლიუციის შეჩერებას და მით თავის სრულ ბატონობის შერჩენას. მარა პროლეტარიატი არ ჩერდება, ეს ბურჟუაზიის შეურიგებელი მტერი წინ მიექანება, ძველი ცხოვრების ყოველ კუნჭულს სწვდება, ყველაფერს ძველს ელფერს აცლის და თავისი ძლევამოსილი ხელით თავის გემოზე ნათლავს. ამიტომაც ბურჟუაზია უკან-უკან მიექანება, მეფის ტახტს ეფარება, რეაქციას ურიგდება და ამნაირათ ძალის მოკრებით პროლეტარიატის პარტიაზე აშკარა იერიში მოაქვს და მის დაფუშვას ცდილობს. ასეთია საერთო მდგომარეობა რუსეთში.

სულ სხვაა ჩვენში. აქ სოციალდემოკრატია რუსეთისაზე უფრო ძლიერია და აი, ბურჟუაზიული პარტიები, დამფრთხალი მისი გაძლიერებით, ახლა ხერხს მიმართეს—პროლეტარიატის მეგობრათ გამოდიან, ხელში წითელ დროშას იჭერენ, სოციალიზმს ებღაუჭებიან და ამ საფანელით მუშათა კლასს ბურჟუაზიულ იდებს აწვდიან. ამ ხერხით მუშათა პარტიას განადგურებას უქადიან. ამ მიზნით ბურჟუაზიული პარტიები ერთმანეთ შორის შუღლს ივიწყებენ და ჩვენს პარტიაზე საერთო იერიში მოაქვთ. წარმოიდგინეთ, ისეთი დაუძინებელი მტრები, როგორც ქართველი და სომეხი ნაციონალისტები ჩვენს წინააღმდეგ ერთმანეთს ურიგდებიან და ასე ქართველი ფედერალისტი და სომეხი დროშაკისტი ხელი-ხელ-ჩაკიდებული სოციალდემოკრატიას თავზე ესხმიან. ასეთ მდგომარეობაში ჩვენი გაზეთის—რევოლიუციურ პროლეტარიატის ორგანის მიზანია ბურჟუაზიულ პარტიების მისწრაფებათა გამომჟღავნება, თავდამსხმელებზე მედგარი იერიშის მიტანა, პროლეტარიატის პრაქტიკული მოქმედების იდეურათ გამუქება და მუშათა მეტი გათვითცნობიერებით მუშათა პარტის გაძლიერება და მით ბურჟუაზიის განადგურების მოახლოვება.

ჩვენ გვწამს, რომ კავკასიის შეგნებული პროლეტარიატი ამ თავის მიზანს ჯეროვანათ შეასრულებს.

ჩვენი „სხივი“.

დაიმტვრა საუკუნოებით გაჭედილი მონობის ბორკილები; ჩვენს ჰორიზონტზე აღმობრწყინდა თავისუფლების ძლევამოსილი პირველი სხივი. ჯერ ისევ გუშინ ადამიანის ხელ-ფეხზე მძიმე ხუნდები იყო დადებული; იმის გონებას რკინის სალტეები ჰქონდა შემოჭერილი; ადამიანის თავისუფალი მოქმედება სასტიკათ იყო შებოჭილი; ადამიანის აზრი და გრძნობა დესპოტიურ ცენზურის ბრჭყალებში სისხლათ და ცრემლათ დნებოდა ხოლმე. დავრდომილ-დაღუნებული ადამიანები სალათის ძილს მისცემოდნენ და ქვეყანას სამგლოვიარო შავი მანდილი ეფინებოდა. დღეს კი, თითქოს ჯადოსნური ხელის გაქნევით, ერთხელ სამარისებურ დუმილით მოცული ქვეყანა გაასკეცებული ენერგიით ამოძრავებულა; ადამიანები შემდგებული მოქმედობენ, საქმიანობენ; იცოცხლე დუღს და გადმოდის; თითქოს ცხენისაგან გათანგულ-შეჩერებულ მდინარეს ცხოველ-მყოფელი მზის სხივები მოჰხვედრია, საზოგადოებრივ ცხოვრებას გადაუხეთქავს თავისი ნაპირები; იგი გააფთრებული ჰღელავს თავის მიდამოს, უესკრულისაკენ მიაქანებს მას და თან შეუწირებელ ძალუმათ მიჰქუხს წინ.

ვინ მოახდინა ეს „ჯადოქრობა“? ერთმა—პატარა“ გარემოებამ. როდესაც ქვეყნათ გაჰეფებული იყო უმოქმედობა, უაზრობა, უგულობა; როდესაც საზარელი თვითმპყრობელობა შხამიანი სუნთქვით თავისს გარშემო ავრცელებდა სიკვდილს, ამ დროს ცხოვრების გულის სიღრმეში არსებობდა მოუსვენარი, დაუდეგარი, გაუდრეკელ ძალ-ღონით სავსე ვინმე ჭაბუკი. არც თვისი ელ-ფერით, არც გულ-გონებით და არც მოქმედებით იგი არ ჰგავნდა არც სლავიანთა ჯიშს, არც ქართველობის და არც იმპერიაში მოსახლე სხვა რომელსამე ეროვნულ მოდგმას. ნაციონალურ ეკონომისტებს დიდ ხანს ეგონათ, რომ ჭაბუკი უპასპორტოთ იყო იმპერიაში შემოპარული საზღვარ-გარეთიდან, ამ ჭაბუკის მზგავსი მთელი რაზმები მოიპოვება იქ (საზღვარ-გარეთ), სადაც იგინი უკვე შიშის ზარს სცემენ გაბატონებულ ბურჟუაზიას, რადგან მარჯვეთ ილტვიან, რომ დღეს თუ ხვალე სახელმწიფოს მთელ მანქანის უმთავრეს ჭახრაკს ხელი დასტაცონ. რაკი იმ დროს, როდესაც ჭაბუკი პირველათ მოევლინა ქვეყანას ჯერ კიდევ სრულათ არ მოსპობილიყო სტუმართ-მოყვარეობა, პატრიოტები დაჟინებით არ თხოულობდენ „უცხო სტუმარის“ შორს გაძევებას. და ამისთვის იმათ არც კი ეცალათ. ისინი განუწყვეტლივ ფილამუნებს უგალობდენ ერთმანებს. საწყალნი მათ და უსწორ უმღეროდენ ტახტს არც ხალხის „სუბიექტიურ“ მეგობრებს ეცალათ ჭაბუკისათვის. იგინი ან გაუთავებლივ დასტიროდენ ხალხის ბედ-შავობას, უკულმართობას, უზომო ტანჯვას და ან დისსერტაციებს სწერდენ იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა ჩადარჩენილიყო ისტორიის ულმობელ ხელისაგან უკვე შერყეული მიწის საერთო მფლობელობა, როგორ უნდა განხორციელებულიყო მიწის ნამდვილი განსაზოგადოებრიობა; როგორ, რა საშუალებით უნდა დაემყარებინათ გლეხობისთვის „მშვიდობა და კაცთა შორის სათნოება“. ისტორია მაინც ბეჯითათ შლიდა ცხოვრების წარსულ მოქსოვილობას და ჭაბუკი ამ დროს შეუჩერებლივ იზრდებოდა. იქნებ იმიტომ, რომ იმას არ ქონდა „ნაციონალური სული“—თუმცა ნამდვილათ სამშობლო ცხოვრებას ღვიძლი შვილი იყო—იმის ძალღონეს ძირს ვერ უთხრიდა ყოვლის შემძლებელი თვითმპყრობელობა. ჭაბუკი იზრდებოდა წლობით და თვეობით კი არა, დღეობით და საათობით. მისი ძალ-ღონე იფურჩქნებოდა და ქვეყანას ეფინებოდა არაჩვეულებრივი სანახაობა. ჭაბუკის ასპარეზზე გამოსვლისათანავე დაიწყო ის პროცესი, რომელსაც ეწოდება თვითმპყრობელობის სიკვდილის გამეზირება. ამ პროცესის უკანასკნელ ეტაპს დღეს ჩვენი ბედნიერი თვალითა ვხედავთ და ამას მწვავედაც ვგრძნობთ, რაკიან მიცვალებულისაგან დანთხეული გესლი ჯერ ისევ ტრიალებს ჩვენ კარ-მიდამოში.

„უცხო“ ჭაბუკის ვინაობა, მისი სახელი, დღეს ყველას კარგათ მოეხსენება. იგია ის საზოგადოებრივი კლასი, რომელსაც ეწოდება პროლეტარიატი.

პროლეტარიატი, სხვათა შორის, იმით განირჩევა ყველა სხვა კლასებისაგან და საზოგადოებრივ ჯგუფებისაგან, რომ იგი, რაც უნდა ბარბაროსულ პირობებში იყოს ჩაყენებული, მაინც მუდამ „ფიქრობს იმას რაც სურს და ლაპარაკობს იმას, რასაც ფიქრობს“. აი ამიტომ ყოვლის შემძლე თვითმპყრობელობამ მაინც ვერ შესძლო და პროლეტარების ძლიერ ქედზე მონობის უღელი ვერ გაამაგრა. იმათი ამაყი, გაბედული, აზრი მაინც ვერ ჩაჰქედა ცხრაკლიტულში. როდესაც ყოველივე სასიცოცხლო მოძრაობა, ყოველივე წაპოტინება სინათლისაკენ შეუბრალებლათ, სასტიკათ ისრისებოდა დესპოტიზმის ჯალათებისაგან; როდესაც ყოველგან და ყველანი ლაჩრათ, სამარცხვინოთ აღონღიალებდენ მონობის საცოდავ არსებობას, პროლეტარიატი მაინც მოქმედებდა, პროლეტარების აზრი მაინც მუშაობდა. ვერც ციმბირმა, ვერც საპყრობილემ და ვერც სარჩობელამ ვერ შეადრკო, ვერ შეაჩერა მათი წინმსვლელობა, ვერ შეაფერხა მათი კლასობრივი ცნობიერების ზრდა. პროლეტარიატის ხელმძღვანელი, მისი პარტია, სოციალდემოკრატია ვერ დაიმორჩილა ტირანიამ; პროლეტარიატის გმირული მკერდი სასიკვდილოთ ვერ განგმირა თვითმპყრობელობის შტიკებმა. ყოველივე სასიცოცხლო მოქმედება—მაშასადამე მიმართული ძველი რეჟიმის წინააღმდეგ—მომაკვდინებელ დანაშაულებათ იყო გამოცხადებული, მაგრამ პროლეტარიატი და მისი პარტია მაინც თავ-დავიწყებული ეძლეოდა ასეთ მოქმედებას; ყოველივე თავისუფალ აზრს ათას ყურებიან და თვალებიანი ჯაშუში სდარაჯობდა, მაგრამ იმათი დევნილი აზრი ბნელ და ნესტიან სარდაფებიდან მაინც ამოდიოდა დღის სინათლეზე და შორით-შორამდე ეფინებოდა; გაბედული, „თავხედი“ იმათი აზრი ხშირათ გადაივლიდა ზღვებსა და ხმელეთს, მაგრამ მაინც იკვლევდა თვის გზას: შეიჭრებოდა მუშის ბინებში, გალატაკებულ გლეხების ქოხში და იქ სჭედავდა იმ ბასრ მახვილს, რომელმაც დღეს სასიკვდილოთ დასცა თვითმპყრობელობა. დიახ, პროლეტარიატი, მისი პარტია, მუდამ „ფიქრობდა, რაც სურდა და ლაპარაკობდა იმას, რასაც ფიქრობდა“. მართალი არის, მებრძოლ რაზმებს ძვირათ დაუჯდათ ეს „თავხედობა“. პროლეტარიატის მიერ ყოველივე წინ გადადგმული ნაბიჯი სისხლით ხრის მორწყული; სისხლსა და ცრემლზე არის აღმოცენებული იმათი თავისუფალი აზრი. მაგრამ თავგანწირულმა ბრძოლამ უკვე მოიტანა ძვირფასი ნაყოფი. თუ ქვეყანამ უკვე გაიღვიძა [..] სრული თავისუფლებისაკენ, თუ ოქტომბრის რევოლიუცია უკვე ფაქტი არის, თუ ადამიანებს გაეხსნათ ხელ-ფეხი მოქმედებისათვის და პრესსასაც გადაეშალა თავისუფალი ასპარეზი, ეს სწორეთ იმიტომ, რომ პროლეტარიატი არასოდეს არ ყოფილა გულ-ხელ დაკრეფილი, იმისი აზრი არასოდეს არ დაჰმორჩილებია მონობის ბორკილებს. იგი მედგრათ იბრძოდა და თვისი განუდრეკელ რევოლიუციონურ ენერგიით ძველი რეჟიმის წინააღმდეგ აამოძრავა ყველანი, ვისაც კი შერჩენოდა ადამიანური გრძნობა, ადამიანური აზრი.

დღეს თუ ხვალ ძველი რეჟიმის, ბარბაროსობის, თვითმპყრობელობის სახსენებელიც კი მოისპობა. მისგან გაწმენდილ ნიადაგზე უნდა დამყარდეს ახალი პოლიტიკური წესწყობილება. პროლეტარიატის ბეჯითი გადაწყვეტილებაა დამყარდეს სრული დემოკრატიული წესწყობილება. პროლეტარიატი განახორციელებს სრულ დემოკრატიას, და მით გზას გაიკაფავს სოციალურ რევოლიუციისაკენ.

პროლეტარიატი თავისს დიდებულ სოციალდემოკრატიულ დროშის ქვეშ იკრებს ყველას, ვისაც-კი შეუგნია ადამიანური ღირსება, შეუთვისებ-შეუსისხლხორცებია პროლეტარული კლასობრივი ცხოვრება და მაშასადამე ადამიანობაც შესწევს საკაცობრიო ბრძოლისათვის. პროლეტარიატის დიად მსვლელობას ვერ შეაჩერებს ვერავითარი ქვესკნელ-ზესკნელის ბნელი ძალები. პროლეტარიატს არავისა და არაფრისა არ ეშინიან, რადგან თვით ისტორიამ აგვგაროზი მას გულზე დაჰკიდა, და ბასრი მახვილი ხელთ უპყრია, ე. ი. კლასობრივი ცნობიერება, ეს თვით ისტორიის ნამდვილ, რეალურ განვითარების გამოხატულებას.

რევოლიუცია ჯერ ისევ სწარმოებს და იწარმოებს მთელის თავისი სისასტიკით და ბუნებრივის ისტორიულის აუცილებლობით, ვიდრე ცხოვრების ფაქტათ არ გადაიქცევა სრული დემოკრატიული წესწყობილება. ამ უკანასკნელის განხორციელებასთან ერთათ რევოლიუციის დამამხობელი და შემოქმედებითი ძალები ჩაიქსოვება საზოგადოებრივ ცხოვრების გულის სიღრმეში და იქ იწარმოებს ბუნებრივი პროცესი, რათა სავსებით შემზადდეს ნივთიერი და იდეიური პირობები სოციალურ რევოლიუციის მოსახდენათ. ამ პროცესის გამოხატულებაა ორ მოწინააღმდეგე ბანაკათ—ბურჟუაზია და პროლეტარიატათ—გაყოფილ კაცობრიობის წმინდა კლასობრივი ბრძოლა, ბრძოლა აშკარა, პირდაპირი, დაუნდობელი.

დემოკრატიულ წესწყობილების დამყარებით რუსეთის იმპერიის პროლეტარიატი გახდება სრულ უფლებიან, პოლიტიკურათ თანასწორ მოძმეთ საერთაშორისო პროლეტარიატისა, ამასთან ერთათ იგი გასწევს საერთაშორისო კლასობრივ ბრძოლას, საერთაშორისო ბურჟუაზიულ ქვეყნიერების დასამხობათ, სოციალიზმის განსახორციელებლათ.

მაშ სრული დემოკრატიული კონსტიტუცია სოციალურ რევოლიუციისაკენ წასასვლელათ, სოციალიზმის განსახორციელებლათ. ასეთია ჩვენი ბაირაღი, [..] ჩვენი გზა!

მებრძოლ პროლეტარიატის ამ გზაზე სავლელათ ერთი იარაღთაგანი იქნება ჩვენი „სხივი“.

დღევანდელი პოლიტიკური მდგომარეობა.

პოლიტიკური მდგომარეობის რიგიანათ გაგება, მისი ნამდვილი ვითარების გათვალისწინება და ამის თანახმათ მოქმედება—ყოველთვის ძნელი და თავსამტვრევია. პოლიტიკა—ეს ადამიანთა მეტათ რთული, საზოგადოების მეტათ ჩახლართული განწყობილებაა. აქ ცხოვრების ყველა ძაფები ერთათ არის თავ-მოყრილი. ერთი-მეორეზედ შერთულ-შეძახული, ერთ ნასკვშია გასკვნილი. ამ ნასკვის გახსნა, ამ ძაფების ერთი-მეორისაგან დაშორება, თვითეულ მოვლენისათვის მის-მისი ალაგის მიჩენა—აი პოლიტიკური მდგომარეობის შეგნება, ამ წყვდიადის ლამპრით განათება, და მით მის საქმეებში შესაფერ ალაგას შესაფერათ ჩარევა. ეს ჩარევა განსაკუთრებით აუცილებელი და იმავე დროს ძნელი ხდება რევოლიუციის დროს, როცა პოლიტიკური მდგომარეობა კიდევ უფრო გართულებული და გამწვავებულია. ამ დროს პოლიტიკას აწარმოებს არა მარტო ერის მცირე ნაწილი, მოწინავე და მეთაური კლასები, როგორც ეს მშვიდობიანობის დროს არის, არამედ ერის თითქმის ყველა ნაწილები. აქ მოძრაობაში ჩათრეულია ყველა კლასი, არისტოკრატებიდან გლეხობამდის, ყველა მოქალაქე, ნასწავლი და უსწავლი, კაცი და ქალი, მოზრდილი და ბავშვი. ცხადია, აქ კიდევ უფრო მეტი გაგება, მეტი სიფხიზლე და თავის დადებაა საჭირო მებრძოლთათვის.

მაშასადამე, შეგნება და ბრძოლა—აი პოლიტიკური მოღვაწეობის ორი მთავარი მომენტი და ჩვენი გაზეთიც ამ დროშას ემსახურება. ის მებრძოლთა ორგანოა, მისი დანიშნულება ამათი წინამძღვრობა და გზის განათება. და როცა ამ ახალი იარაღით აღჭურვილნი მებრძოლთა რაზმებს ვიწოდებთ, თვითეული უნებლიეთ შემოგვეკითხება—სად მივდივართ, რა მანძილია გასავლელი, რომელი სიმაგრეებია ასაღები. ამის პასუხის მიცემა ნიშნავს პოლიტიკური მდგომარეობის ახსნას და გარკვევას.

ჩვენი დღევანდელი პოლიტიკური მდგომარეობა იმით განსხვავდება დასავლეთ ევროპის პოლიტიკური მდგომარეობისაგან, რომ ის რევოლიუციონურია, ჩვენ დღეს რევოლიუციონურ მდგომარეობაში ვიმყოფებით. ხოლო რევოლიუციური მდგომარეობა ნიშნავს ისეთ ურთიერთობას, როცა ყველა კლასი თავისი ჩვეულებრივი კალაპოტიდან გამოდის და ერთმანერთს არა-ჩვეულებრივი საშუალებებით ეომება, როცა მთელი ცხოვრება თავის ბუდიდან ვარდება და მისი ბორბალი აქეთ-იქით ღრიჭინით ეხეთქება. ის ძველ კალაპოტს თავს ანებებს, ხოლო ახალი კი ჯერ ვერ შეუქმნია. ამიტომ ჩვენი მდგომარეობის ნიშნობლივი თვისებაა: გაურკვევლობა, არეულ-დარეულობა, ხასი.

ამ ნახევარი წლის წინეთ ჩვენს ცხოვრებას მეთაურობდა ძველი რეჟიმი, თვითმპყრობელობა. ყოველივე ძალა და უფლება, ავათ იყო თუ კარგათ, ამ სათავიდან გამოდიოდა, დღეს კი ეს სათავე მოიშალა, თვითმპყრობელობა დაირღვა, მის ალაგას კი ჯერ სხვა სათავე არ ჩამდგარა და ასე აღარც ძველი წყობილება გვაქვს და აღარც ახალი. პირველი ისე ძირ-ბუდიანათ იმსხვრევა, რომ მისი ფეხზე წამოყენება აღარავის აღარ სჯერა, გარდა უვიცი ხულიგანებისა და მხეცი კაზაკებისა. გონიერი რეაქციონერები ცდილობენ, ახალი წყობილება იცნონ, მაგრამ ის ისე მოაწყონ, რომ ბატონობა კიდევ მათ დარჩეთ. პოლიცმეისტერი ცისი სოციალ-დემოკრატიას სთხოვს თათარ-სომეხთა საქმეში მომრიგებელი როლის აღებას; ნამესტნიკი თავის ორგანოს „კავკაზს“ კონსტიტუციონალურ-დემოკრატიულ პარტიის ორგანოთ აცხადებს. თვით ვიტე ამ პარტიის მეთაურთ ევაჭრება და მათ ყოველნაირ სიკეთეს პირდება.

როგორც ხედავთ, ძველი რეჟიმი მოიშალა, მარა დარჩა ძველი მეთაურები, რომელნიც ნიადაგს ეძებენ ახალ ხალხში და მით ლამობენ ახალი წყობილების დამორჩილებას. ეს დამორჩილება მოასწავებს ძველის და ახალის შერევას, სახელმწიფოს სადავის კონსერვატორთა ხელში დატოვებას, რეაქციონური კონსტიტუციის გატარებას.

ახალ ხალხში დიდი სხვადასხვაობა და ბრძოლაა. ლიბერალები ვიტეს მთავრობის „გულკეთილობით“ დამთვრალნი მზათ არიან მის ბურჯათ გადაიქცენ, მარა რევოლიუციური პროლეტარიატის შიშით ჯერ კიდევ კუდიც ქნევით უკან-უკან იხედებიან. კონსტიტუციონალური დემოკრატები სიტყვით თხოულობენ დამფუძნებელ კრებას, მარა საქმით ვიტეს ევაჭრებიან—შენ საუფლოთაო კენჭის უფლება მოგვეცი, ჩვენ დამფუძნებელ კრებას [illegible] საქართველოს ჯურის ნაციონალისტები ყველაფერს თხოულობენ მხოლოთ იმიტომ, რომ ერთი მოითხოვონ: თავისი ერის ავტონომია—ფედერაცია და ვინც კი ამას მისცემს, არის ეს ვიტე თუ სხვა ვინმე, ისინიც მისი მეგობრებია. და ყველა ამათ მხარს უჭერენ და ეკავშირებიან „სოციალისტ-რევოლიუციონერები“, ეს სახელით სოციალისტი, საქმით კი წვრილი ბურჟუები. გულს გული იცნობსო, ნათქვამია და ესენიც მიეკედლენ ნაციონალისტებს, დემოკრატებს და მათ ძმებს. სულ ბოლოს, ამათ ზურგს უკან დგას რევოლიუციური პროლეტარიატი, სოციალ-დემოკრატია, და ხმალ-ამოწვდილი მათ წინ, რევოლიუციისკენ მიერეკება. ის მედგრათ მიექანება წინ, ძალაუნებურათ ეხეთქება სხვა პარტიებს და მათ აიძულებს არ გაჩერდეს. ამიტომ თვითეული ამათგანი პროლეტარიატს მოკრძალებით უცქერის, თითქოს მისგან ელის თავის მოქმედების დროს ლოცვა-კურთხევას. მათ ზურგს უკან სოციალდემოკრატია რომ არ იდგეს, კაი ხანია რევოლიუცია გათავდებოდა: „სოც.-რევოლიუციონერები“ გაიღესებოდნენ დემოკრატებში, დემოკრატები ლიბერალებში, ხოლო ლიბერალები ვიტეს წინ დაიჩოქებდენ, გვიპატრონეთო. აქ იქნებოდა კუდმოჭრილი რევოლიუცია, რეაქციონური კონსტიტუცია.

მაშასადამე, დღევანდელი პოლიტიკური მდგომარეობის დახასიათება არა მარტო ის, რომ ის რევოლიუციონურია, არამედ ისიც, რომ მისი მოძრაობის ჩარხი სოციალ-დემოკრატიას ხელთუპყრია.

მაგრამ რევოლიუციურ მდგომარეობას თავისი ბოლო აქვს, საზოგადოება მუდამ რევოლიუციაში ვერ დარჩება. როცა იქნება ცხოვრებაში ერთ-ერთი პოლიტიკური ძალა გაბატონდება. ამ რევოლიუციის მსვლელობა რასაკვირველია, დროთი არ განისაზღვრება. შეიძლება იწარმოვოს ერთ წელიწადს, შეიძლება ათ წელიწადსაც. საქმე იმაშია, თუ რამდენათ დახლართულია ის კვანძი, რომელსაც რევოლიუცია ხსნის. რამდენათ ძველი წყობილება მძიმე და ღრმა იყოს, იმდენათ მისი ამომგდები რევოლიუცია მძიმე და ღრმა უნდა იყოს. როცა ყველა კლასი, ყველა წრე და ყველა დაწესებულება ერთიანათ დაინგრევა და თავის მოთხოვნილებას წინ წამოაყენებს—რევოლიუცია მაშინ უმაღლეს წერტილს აღწევს, საიდანაც იწყება მისი ქვემოთ დაქანება. ეს წერტილი ჯერ ჩვენ არ მიგვიღწევია. როცა ერის ყველაზე უფრო ჩამორჩენილი ნაწილები გლეხობა და არმია რევოლიუციაში ერთიანათ ჩადგება—მაშინ დადგება ხანა ახალი წყობილების შემუშავების და მისი დამყარების. რომელ პარტიასაც ეს დიდი ძალა მიემხრობა, მისი პოლიტიკური პროგრამაც კონსტიტუციას საძირკვლათ დაედება. ახალი წყობილება ვერ დამკვიდრდება მანამდის, სანამ ძირიანათ არ დაინგრევა ძველი, ახალი კედლები ვერ ჩადგებიან მათ სახელმწიფო სათავეში, სანამ იქიდან არ გადმოცვივიან ძველები.

მაშასადამე, რევოლიუციის უფრო და უფრო გაღრმავება და გაფართოვება—აი რას ითხოვს დღევანდელი პოლიტიკური მომენტი, იქითკენ მოუწოდებთ ყველა მებრძოლთ. უკან წასვლა თვითმპყრობელობაა, შუაზე გაჩერება—არევ-დარევაა, წინ წასვლა მკვიდრი დემოკრატიული წყობილებაა. რევოლიუციის დაბოლოვება უნდა მოხდეს დემოკრატიის გამარჯვებით. მეტი გზა არ არის.

ახალი ამბები

თფილისი

✦ გაზ. „კავკ.“-ში დაბეჭდილია შემდეგი განცხადება: თფილისის მცხოვრებთა დასამშვიდებლათ ვაფრთხილებ ყველას, რომ ბოროტ-განზრახული პირები ავრცელებენ ათასგვარ აშალელებელ ხმებს და ამიტომ ვაცხადებ, რომ **ყოველგვარი პროცესია,** რა მიზნითაც უნდა იყოს იგი გამართული, უეჭველათ აიკრძალება და ყოველგვარი არეულობა დათრგუნვილ იქნება შეიარაღებულ ძალით, გენ.-ლეიტ. მალამა.

✦ 21 ნოემბერს აქეთ, როცა თათრებმა სოციალ-დემოკრატ. დრუჟინიკებს თოფები დაუშინეს და როცა მოკლულ იქმნა ამხანაგი რაჟდენ სტურუა, **აღარსად სჩანს ამხანაგი მუშა ივანე ტორიკაშვილი,** რომელიც იმავე დრუჟინიკებს შორის იმყოფებოდა. მას აქეთ ამხანაგები ყოველ დღე ეძებენ ვანოს, მაგრამ დღემდე მისი კვალიც კი ვერსად უპოვიათ. შიდაზე ძებნის დროს ამხანაგებს კრ[illegible] მტკვარში ნაგვიდან გამოუთრევიათ ვიღაც მოკლული კაცის გვამი, მაგრამ ეს ვიღაც უცნობი აღმოჩენილა. ვანოს მტკვარშიაც ეძებენ ამხანაგები.

✦ თფილისში დაარსდა **კონსტიტუციონურ-დემოკრატიული პარტია.** პარტიის ბიურომ გადასწყვიტა იქონიოს საკუთარი კლუბი და გაზეთი.

✦ **სომეხ-მაჰმადიანთა შეთანხმება.** 1 დეკემბერს სომეხთა და მაჰმადიანთა წარმომადგენლები შეთანხმდენ შემდეგს პირობებზე: ამ ცოტა ხანში მოწვეულ უნდა იქმნას სრულიათ კავკასიის სომხობის და მაჰმადიანობის წარმომადგენელთა კრება. კრებამ უნდა გამოარკვიოს მიზეზები დაუსრულებელ ხოცვა-ჟლეტისა და შეიმუშავოს საშვალებანი ამ უბედურების თავიდან ასაცილებლათ. კრების მოწვევა და აგრეთვე მოხსენების პროექტის შედგენა დაევალა 12 კაცისაგან შემდგარ კომიტეტს. ამავე კომიტეტს კრებამ აავალა თვალ-ყური ადევნოს, ტფილისში შეტაკება აღარ მოხდეს. ამიტომ ყოველი კერძო შემთხვევა მკვლელობისა თუ შეტაკებისა გამოსაძიებლათ გადაეცემა ამ კომიტეტს.

✦ თფილისის ჯარებმა ბრძანება მიიღეს **არ ჩამოართვან იარაღი** არც ორგანიზაციების წარმომადგენლებს და არც მოქალაქეებს. ნამესტნიკის თანამდებობის აღმასრულებელმა გენ.-ლეიტ. მალამამ განკარგულება [illegible] დაუბრუნდეს იარაღი იმ დროებით [illegible] მოქალაქეებს, რომელთაც იგი ჩამოართვეს.

✦ **თფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის მოხელეთ,** რომელნიც ეს ერთი ხანია გაფიცულნი არიან მთელი რუსეთის ფოსტა-ტელეგრაფის მოხელეებთან ერთათ, გამოეცხადათ მთავრობისაგან, რომ ისინი დათხოვნილნი არიან სამსახურიდან, და წინადადება მიეცათ დასცალონ სახელმწიფო ბინები. ეს განკარგულება არ ეხება იმ მოხელეთ, რომელნიც მუშაობის განახლებას მოისურვებენ. ამას მთავრობა პირ-იქით, დიდ „მოწყალებას“ პირდება. როგორც გავიგეთ, რამდენიმე მოხელე პირთ განზრახვა აქვთ მოაგროვონ ერთმანეთს შორის 25 ათას მანეთამდე გაფიცულ მოხელეთა დასახმარებლათ და გაფიცვის გამარჯვებით დასაგვირგვინებლათ.

✦ ნამესტნიკის თანაშემწეს გენ.-ლეიტ. მალამას შესაძლებლათ ვერ უცვნია ნება დართოს თათრების უბანში სომეხ-თათრების წარმომადგენელთა **სამშვიდობო პროცესიის გამართვას,** იმ მოსაზრებით, რომ ვაი თუ ამ პროცესიამ რაიმე არეულობა გამოიწვიოსო.

✦ გუშინ საღამოს მატარებლით ბათომს გაემგზავრა თფილისის არტილერიის გენერალი რეშეტინი ფართო მინდობილებით ნამესტნიკისაგან. როგორც ფიქრობენ, რეშეტინს მინდობილი აქვს **ახსნას ბათუმს ალყის შემორტყმის წესები** (ოსადნოე პოლოჟენიე) **და გაიყვანოს იქიდან კაზაკები.** რეშეტინს თან გაჰყვა ბათომის ქალაქის მოურავი ანდრონიკაშვილი.

✦ სომეხ-თათართა შეტაკების დროს დაჭრილ მილიციონერს, რკინის გზის სახელოსნოების მუშას ივანე ბეკეტოვს, რომელსაც ტყვიით მარჯვენა ბარკლის ძვალი ქონდა დამტვრეული, მიხეილის საავადმყოფოს ექიმებმა ფეხი მოსჭრეს. კაზაკებისაგან მძიმეთ დაჭრილ მილიციონერის თეოფილე ბაბილოძის შესახებ კი ექიმები ამბობენ მალე სრულიათ განიკურნებაო.

✦ განსვ. ამხანაგის სტურუას კუბოს შესამკობათ მაერმა კოსტან. ფარიშვემა 15-ტი არშინი კალენკორი შემოსწირა. კუბო გაკეთდა რკინის გზის სახელოსნოში.

კავკასია.

✦ **რევოლიუციონური თვითმართველობა ივრის ხეობაში.** ს. საგარეჯოში მამასახლისთა კრებას დაუდგენიათ: 1) რადგან ხალხი ფაქტიურათ უკვე დაეპატრონა სახელმწიფო ტყეებს, რომლებიც მას სამართლით ყოველთვის ეკუთვნოდა, ამიტომ ეოველი ღონისძიება ვიხმაროთ, რომ ტყე ეკონომიურათ და უაირათიანათ იჭრებოდეს; 2) სასამართლო საქმეები ირჩეოდეს ს. ხაშმში ყველა სოფლების წარმომადგენელთა კრებისა-მიერ ხაშმის მამასახლისის თავმჯდომარეობით; 3) ყველა მამასახლისთა მოქმედების გასაერთიანებლათ და გასაწესრიგებლათ მთელი ივრის ხეობის მამასახლისთა მთავარ ხელმძღვანელათ არჩეულ იქმნა მამასახლ. ი. იმედაშვილი, რომელსაც მამასახლისთა მამასახლისათ რაცხენ.

✦ **სოციალდემოკრატების სამშვიდობო მოქმედება ბაქოში.** თბილისელ ამხანაგების მსგავსათ ბაქოს სოციალდემოკრატებმა 27 ნოემბერს სრულიად იქაურ სომეხ-თათართა ურთიერთობაში, რასაკვირველია, მშვიდობიანობის ჩამოსაგდებათ. გამართეს დიდებული სამშვიდობო პროცესია 10 ათას მუშათაგან, რომელთა შორის იყვნენ ყველა ერის წარმომადგენლები—რუსი, სომეხი, თათარი, ქართველი და სხ... გზადაგზა პროცესიას, რომელსაც თეთრი დროშები ამშვენებდენ და მილიციონერები იცავდენ, ჩერდებოდა და ორატორები უხსნიდენ მცხოვრებლებს პროცესიის მიზანს.—ჩვენს ამხანაგებს მოუთხოვიათ მთავრობისაგან მშვიდობიანობის ჩამოსაგდებათ იარაღი, მოუთხოვიათ აგრეთვე დათხოვნა არსებულ პოლიციისა და არჩეულ მილიციის დაარსება.

✦ „რაბოჩი ლისტ.“-ს გაუგონია, რომ [illegible] კემბერს კავკასიის სამხედრო ოლქის შტაბ[illegible] დროს პირთა ერთ ჯგუფს კრება ჰქონია [illegible] გამოსარკვევათ, თუ რა პოზიცია უნდა [illegible] რონ ამ პირთ ვითომ დღევანდელ [illegible] „არეულობაში.“ ზოგიერთმა ორატორ[illegible] როდ სცნო გაიმართოს **პატრიოტული მ[illegible]სტაცია,** გამოიცეს ამ მიზნით პროკლამაცი[illegible] ერთგულ ქვეშევრდომთა მიმართ და კერძ[illegible] თრების მიმართ და გაიმართოს ხელის [illegible] ამ საქმისათვის საჭირო ხარჯების დასაფ[illegible] ამ აზრს, ორატორების გასაოცრათ, მოწ[illegible] მდეგენი გამოუჩნდენ, რომლებიც ცხარეთ აღუდგენ ყოველგვარ მანიფესტაციას. [illegible] რდა განხეთქილება. მანიფესტაციის მომხ[illegible] შეუდგენ პროკლამაციის გამოცემას; [illegible] ხელის-მოწერაც, მაგრამ 20 კაცმა ხელი მოუწერია.

✦ **ყვირილა.** აქ 4 ამ თვეს ღამით დაესხენ მაზრის გამგეობას და გაიტაცეს [illegible] ვინტოვკა და 20-მდი რევოლვერები. დარა[illegible] წინააღმდეგობა არ გაუწევიათ.

✦ **ბათუმის აოხრება კაზაკებისაგან.** [illegible] რელი ამბები მოდის ბათუმიდან. 28 ნ[illegible] ბერს პროვოკატორებს ხმა გაუვრცელე[illegible] —ერთ კაზაკს ხალხმა თოფი წაართ[illegible] ამის გამო კაზაკები დარევიან ქუჩებში [illegible] ვლელ-გამომვლელთ, დაუწყიათ მათ[illegible] თოფის სროლა და დაუხოციათ ხალხი; უმტვრევიათ დუქნები, დაუტაცნიათ [illegible] ნელი.

29 ნოემბერს მთელ ქალაქში [illegible] გამართულა. ამავე დღეს მიტინგ[illegible] ბოიკოტი გამოუცხადებია კაზაკებისათვის. 30 ნოემბერს საავათმყოფოსთან მოკლუ[illegible] თა დასამარხათ მოგროვილ ხალხს თავს [illegible] სხმიან კაზაკები და აუტეხიათ სროლა. ხალ[illegible] ქუჩებზე 100-მდე ბარრიკადები გაუკეთებ[illegible] პროვოკატორების წაქეზებით ხალხისთ[illegible] სროლა დაუწყიათ სალდათებსაც. სულ [illegible] კლულია 17 კაცი, ხოლო დაჭრილა 4-ი. [illegible] მენდატის დაპირების გამო, ვითომ შევაკ[illegible] კაზაკებს და სალდათებსო—ხალხს ბარიკა[illegible] ბი და გაფიცვა აუხსნია, მაგრამ კომენდ[illegible] მოუტყუებია და 1 დეკემბერს მთელი ჯ[illegible] და აუარებელი კაზაკები გამოუყვანია, [illegible] რეთვე ზარბაზნები გამოუტანია ქუჩებში [illegible] კვლავ ამტყდარა სროლა და დაუწყიათ სა[illegible] ლების აოხრება. ქალაქის სამმართველ[illegible] აუკლიათ, „ჩერნ. ვესტ.“-ის რედაქცია [illegible] სტამბა დაულეწიათ. ქალაქში ალყის შემორ[illegible] ტყმის წესები (ოსადნოე პოლოჟენიე) გამოცხადებიათ. 2 დეკემბერს კომენდანტს ბრძ[illegible] ნება მისვლია—ბათუმიდან კაზაკები გამო[illegible] ყვანეო, მაგრამ კომენდანტს ამისათვის [illegible] რადღება არ მიუქცევია და, პირ-იქით სხვა კაზაკებიც დაუბარებია. ართვინიდ[illegible] უკვე 400 კაზაკი ჩასულა ბათუმში. გურ[illegible] იდანაც წასულან იქ კაზაკები, მაგრამ [illegible] ლიციონერებს რკინის გზა შეუკრავთ [illegible] კაზაკები ფეხით გასდგომიან გზას.

ტფილისში ხმები დადის, ბათომის მუ[illegible] თა ორგანიზაციის წევრები კაზაკებს ამო[illegible] ელეტიათო. ჩვენ დანამდვილებით გავიგ[illegible] რომ ეს ხმები საფუძველს მოკლებულ[illegible] ბათუმის მუშათა ორგანიზაციის წევრ[illegible]

ფელეტონი

რუსეთის რევოლიუცია და სოციალდემოკრატია

რუსეთის დიდებული რევოლიუციონური მოძრაობა თანდათან ძლიერდება და წინ მიიწევს. იგი არყევს და ამსხვრევს მეფის თვითმპყრობელობის უკანასკნელ თავ-შესაფარს; იგი სპობს მტარვალთა მთავრობის უკანასკნელ საბუდარს; იგი თავზარსა სცემს ბნელეთის მომხრეებს და ხალხის ყველა მყვლეფელებს. სამუდამოთ გაქრა იმათი იმედი და მოლოდინი, ვინც რუსეთის რევოლიუციის ასაცდენათ ყოველგვარ ჯოხეთურ და შესაზარ ზომებს იგონებდენ. მართალი უნდა ითქვას, რუსეთის რევოლიუცია ჯერ კიდევ ამ ორი წლის წინეთაც საზოგადოების დიდ უმეტესობას ყოვლათ შეუძლებლათ მიაჩნდა. რევოლიუცია ნიშნავს არსებულ პოლიტიკურ წყობილების მოშლას ან ჩამოგდებას და მის ადგილას ახალის დამყარებას. ვინ მოიფიქრებდა, რომ მეფის თვითმპყრობელი მთავრობა, რომელიც ყველაფერს შეუბრალებლათ სრესდა წურავდა, რომელიც არავის არ ინდობდა და არაფერს არ ითმენდა, რომელიც მთელ ქვეყანას შიშის ზარს გვრიდა, რომელიც ყოველგან ქუხდა და გრგვინავდა,—ვიმეორებთ, ვინ მოიფიქრებდა, რომ ეს მთავრობა ასე ჩქარა დაეცემოდა. რუსეთის და ევროპის ბურჟუაზიულ კლასებს და იმათ იდეოლოგებს რუსეთი რაღაც არა ჩვეულებრივ ქვეყნათ მიაჩნდათ, სადაც საზოგადოებრივი ცხოვრების განვითარება სულ სხვა პირობებშია ჩაყენებული და სულ სხვანაირათ ხდება, ვინემ დანარჩენ ქვეყნებში. რუსეთის მდიდარ, გაბატონებულ კლასებს შეუძლებლათ მიაჩნდათ რუსეთში რევოლიუციის წითელი დროშის აფრიალება. ევროპის კაპიტალისტები და საზოგადოთ ბურჟუაზიული კლასებიც სრულიათ დარწმუნებული იყვენ იმაში, რომ რუსეთი დაზღეულია იმ რევოლიუციებისაგან, რომლებიც იმათ განიცადეს. ეს გარემოება ერთ და იმავე დროს იმათში შურსაც იწვევდა და სიამოვნებასაც. რუსეთის დესპოტიური მთავრობა დასავლეთ ევროპის ბურჟუაზიულ კლასების თვალში ერთათ-ერთი მკვიდრი საფარი იყო პროლეტარიატის წინააღმდეგ ბრძოლაში. მაგრამ, როგორც დასავლეთ ევროპის, ისე რუსეთის ბურჟუაზიული კლასები იყვენ ბრმები; ისინი ანგარიშს არ უწევდენ რუსეთის საზოგადოებრივი ცხოვრების პირობებს; ისინი ვერ ხედვიდენ, ან არ უნდოდათ დაენახათ, თუ რა ცვლილება, რა ღრმა მუშაობა ხდებოდა საზოგადოების გულში. ამიტომ რა გასაკვირია, რომ რუსეთის რევოლიუცია მეხის თავზე დაცემა იყო არა მარტო მთავრობისათვის, არამედ ყველა ბურჟუაზიულ კლასებისათვის.

რუსეთის რევოლიუცია მხოლოთ ერთათ-ერთი კლასისთვის,—სოციალ-დემოკრატიულ დროშის ქვეშ მებრძოლ პროლეტარიატისთვის არ ყოფილა მოულოდნელი. პირიქით, იგი რამდენიმე წლის განნაელობაში ემზადებოდა რევოლიუციის მოსახდენათ. ამ მზადებას რამდენათ ქონდა საფუძველი, რამდენათ საზოგადოებრივი ეროვნების პირობებში შესაფერი ცვლილება ხდებოდა, ე. ი. ერთი მხრით, რამდენათ ქრებოდა წინანდელი ნაციონალური წარმოების წესები, და ვითარდებოდა კაპიტალისტური წარმოება, და მეორე მხრით რამდენათ იზრდებოდა და წინ მიდიოდა პროლეტარიატის შეგნება. ერთათ ერთი კლასი, რომელიც დაინტერესებულია მთელი დღევანდელი საზოგადოებრივი და სახელმწიფო წესწყობილების მოსპობაში, არის პროლეტარიატი. ამიტომ პროლეტარიატი თავის ერთათ-ერთი წარმომადგენლის—სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტიის პირით უცხადებს დაუზოგველ, სამკვდრო-სასიცოცხლო ომს მთელს თანამედროვე წყობილებას და მასთან ერთათ იმ პოლიტიკურ შევიწროებასაც, რომელსაც მეფის მთავრობა ეწოდება და რომელიც წინ ეღობება ყოველგვარ მოძრაობას ხალხის კეთილდღეოთ მიმართულს. იმ დროს, როცა საზოგადოების ყველა კლასები და ჯგუფები მეფის მთავრობისაგან მოელოდენ ხსნას და საზოგადოებისთვის საჭირო რეფორმებს, და მის წინაშე მუხლმოდრეკილი სხვა და სხვა მუდმგომლობებს ითხოვდენ და „ყოვლად მოწყალე ხელმწიფეს“ უგზავნიდენ, პროლეტარიატი შეგნებულ [illegible] სოციალ-დემოკრატიის დროშის ქვეშ რუსეთის სხვა და სხვა ქალაქებში მანიფესტაციებს [illegible] მაგიერათ მუშების მშვიდობიან მანიფესტაციებს იგივე მთავრობა მათრახებით, ხიშტებით და თოფ-ზარბაზნებით უმასპინძლდებოდა. მეფის მთავრობამ დაღვარა მუშების ბევრი უმანკო სისხლი, მან ბევრი დედა აატირა, ბევრი ოჯახი დააობლა. უკანასკნელი 15—20 წლის ცხოვრება ეს მუშა ხალხის, პროლეტარიატის წამების დროა. მაგრამ მთავრობამ არა თუ ვერ შეაჩერა და ვერ აღმოფხრა მუშათა მოძრაობა, არამედ უმაგალითო ბრძოლის დროს ეს მოძრაობა კიდევ უფრო გაძლიერდა, კიდევ უფრო განმტკიცდა. თუ ერთი მხრით მთავრობა უმატებდა რეპრესიებს, აძლიერებდა ძველს და იგონებდა ახალ სასტიკ ზომებს მუშათა მოძრაობის ჩასაქრობათ, მეორე მხრით თვით პროლეტარიატი არა თუ არ იხევდა უკან, არამედ იგი კიდევ უფრო იკრეფდა ძალას და იძენდა იარაღს მეფის თვითმპყრობელობის დასამხობათ. ამ ბრძოლის დროს მუშათა მოძრაობა თანდათან და ელვის სისწრაფით იზრდებოდა. ამ მოძრაობის დროს მუშებში თანდათან გამტკიცდა და გამაგრდა კავშირი, შემუშავდა მტკიცე ორგანიზაცია სოციალ-დემოკრატების ხელმძღვანელობით. მუშათა მოძრაობა გაფართოვდა და გაღრმავდა; ამ უკანასკნელ დროს აღარ დარჩენილა თითქმის არც ერთი ცოტათ თუ ბევრათ მოზრდილი ქალაქი, სადაც მუშათა ორგანიზაცია არ დაარსებულიყოს მუშების მოძრაობის სახელმძღვანელოთ. იმავე დროს მოხდა მუშათა ყველა ადგილობრივ ორგანიზაციების გაერთიანება*) (პარტიის მეორე კრება) რუსეთის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიათ. საბოლოოთ შემუშავდა და მიღებულ იქნა პარტიის პროგრამა—მინიმუმი და პროგრამა—მაქსიმუმი. პროგრამა—მინიმუმი შეიცავს რუსეთში დემოკრატიული რესპუბლიკის დამყარების საჭიროებას და მუშების ეკონომიურ და სოციალურ მდგომარეობის გაუმჯობესობას დღევანდელი ბურჟუაზიული საზოგადოების ფარგალში. პროგრამა—მაქსიმუმი პროლეტარიატის სრული განთავისუფლებისათვის საჭიროთ ცნობს მთელი დღევანდელი ბიუროკრატიული წესწყობილების გაუქმებას და სოციალისტური წესწყობილების დამყარებას. ორივე ამ ცვლილების მოსახდენათ სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია აუცილებლათ თვლის რევოლიუციონურ გზას. ერითი მდგომარეობიდან საზოგადოება ვერ გადავა მეორე მდგომარეობაში ისე, რომ ამან არ გამოიწვიოს დიდი შეტაკება, დიდი სისხლის ღვრა, დიდი ბრძოლა. ყველა არსებულ[illegible] წესწყობილება იცავს ერთი ან რამდენიმე კლასის ინტერესებს მეორე კლასის საზ[illegible] ნოთ ანუ მის დასაჩაგრავათ. პროლეტარია[illegible] კარგათ ესმის ეს, და ამიტომ იგი არ ატყუ[illegible] ლებს თავის თავს ტკბილი ოცნებით, [illegible] კაცობრიობის დაჩაგრულ-დატანჯული [illegible] წილი—მშრომელი ხალხი მშვიდობიანი გ[illegible] დააღწევს თავს გაჭირვებასა და შევიწრო[illegible] ბას. რასაკვირველია, ყველა ბურჟუა-კა[illegible] ტალისტს, ყველა ექსპლოატატორს, [illegible] სიტყვით, ყველა იმათ, ვინც სხვის [illegible] ცხოვრობს და განცხრომასა და ფუფუ[illegible] ში იმყოფება, რევოლიუცია ღვთის რისხვათ მიაჩნიათ და ყველა ესენი რევოლიუციის ასაცდენათ მეცადინეობენ. რევოლიუციისთვის მათ არ შესწევთ არც გამბედაობა და არც უნარი. ასე იყო რუსეთშიაც. უკანასკნელ წლამდის, სანამ პროლეტარიატმა არ [illegible] ნთო რევოლიუციის ცეცხლი, ყველა [illegible] რის ბურჟუა-ლიბერალები მთავრობას ღაუქებოდენ, მას ემუდარებოდენ და სხვა და სხვა რეფორმებს და შეღავათებს თხოულობდენ. ბოლოს როცა დაინახეს, რომ მთავრობა იმათ ხვეწნა-მუდარას არავითარ ყურადღებას არ აქცევდა, უკანასკნელ საშუალებას მიმართეს: მთავრობას დაემუქრნენ, თუ შენ რეფორმებს არ მოგვცემ, მუშები რევოლიუციას მოახდენენ და მაშინ ცუდი იქნება შენი საქმეო. აი ამ ხვეწნა-მუდარაში და ასეთ უაზრო მუქარაში იხატება ბურჟუაზიულ ე. ი. გაბატონებულ კლასების „რევოლიუციონერობა“.

ამნაირათ, ერთათ-ერთი რევოლიუციონური კლასი ეს მხოლოთ მუშათა კლასია. მას არ შეუძლია, რომ იგი კმაყოფილი იყოს დღევანდელ პირობებში, რადგან ყველა მას აწვევს, ყველა მას ჩაგრავს და ავიწროებს. მუშა ხალხის, მთელი პროლეტარიატის ინტერესების გამომხატველი

*) სამწუხაროთ, ამ გაერთიანებას ხელი შეუშალა პარტიულმა განხეთქილებამ „უმცირესობისა“ და „უმრავლესობის“ შორის.

...ველანი ცოცხლები არიან, თუმცა მათ ...ბაშიბუზუკები მართლაც ეძებენ გასაულეტათ. ნამდვილათ გაიგეთ აგრეთვე, რომ ...ერთი ჩვენი პროპაგანდისტისათვის ოფიცერს ...შტაბს ჩამოხრჩობა გადაუწყვეტია. ...ბათუმში მოუკლავთ ადგილობრივი რკინის გზის დეპოს უფროსი ობოლენსკი.

—

ბარიკადები ქუთაისში. მთელი ორი დღე ...—28 ნოემბ. ქუთაისის ქუჩები ბარიკადებით ...მოფენილი. ხალხში საშინელი მღელვარება ...ყოველივე ეს გამოიწვიეს კაზაკებმა. საქმე ასე მოხდა:

27 ამ თვეს, ნაშუადღევის სამ საათზე ბალახვანის ქუჩაზე კაზაკებს ცხენები მიჰყავდათ ...ზე. მათ შემოხვდათ გზაში ორი შეიარაღებული უმაწვილი. კაზაკებმა მოინდომეს მათთვის იარაღის წართმევა, მათ არ დაანებეს და ატყდა ...ბა. ორი უმაწვილი სასიკვდილოთ დასჭრეს. ...ო წუთში ეს ამბავი მთელ ქალაქს მოედო, ...ო წუთში პუშკინის ქუჩაზე აუარებელი ხალხი ...ნდა, ზოგი თოფით, ზოგი ნაჯახით და სხ. შეიარაღებული. ერთ წუთში ააგეს ბარიკადები ფიცრებით ბოჭკებით და სხვა რამეებით. დასწყვიტეს ტელეგრაფის და ტელეფონის მავთულები და დახლართეს ბარიკადის წინ ქუჩები. მთელი ბულვარი გარშემო გამაგრებული იყო ბარიკადებით; სამივე ხიდი ბარიკადით იყო შეკრული. ბარიკადების რიცხვი 30 იყო. საღამოს 7 საათზე ბალახვანის ქუჩაზე გრანდ-ოტელთან მოადგა 500 კაზაკი. მათ თან მოყვა გუბერნატორი და გაიმართა ხალხსა და კაზაკებს შორის მოლაპარაკება. ამხანაგები იმდენათ აღელვებული იყვნენ, რომ ძლივს ვაკავებდით. გუბერნატორი მოვიდა და შეგვეკითხა, რა პირობით დავიშლებოდით. ჩვენ წარუდგინეთ ორი მოთხოვნილება: 1) რომ კაზაკები გაყვანილ იქნენ, 2) რომ იმ საღამოს ქუჩაში კაზაკები არამც და არამც არ გამოსულიყვნენ. გუბერნატორმა მოგვცა სიტყვა, რომ მეორე მოთხოვნილებას დაუყოვნებლივ დაგიკმაყოფილებთ, რაც შეეხება პირველს, დაგვპირდა ყოველ ღონეს ვიხმარ აგისრულოთო. ჩვენ მაინც არ დავშლილვართ. ღამის თერთმეტ საათამდე ჩვენ ჩვენს ადგილას ვიდექით. კაზაკებიც არ გამოსულან. მხოლოდ ერთ ჩვენ პატრულს იმავე ბალახვანის ქუჩაზე შეხვედრია რამოდენიმე კაზაკი და მათ შორის ამტყდარა სროლა. ჩვენი მხრივ დაჭრილია ერთი (პეტროვი). თერთმეტ საათზე ყველა ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა გამართეს თათბირი და გადავწყვიტეთ დავშლილიყავით, ამასთანავე მოვითხოვეთ პოლიციისაგან, რომ ხუნწუზ კაზაკებისაგან მცხოვრებლების დასაცველათ გამოეყვანათ სალდათები. ჩვენი დაშლისთანავე გამოვიდნენ სალდათები. სობორის მგონი ... მისცეს ზალში ჭკერში. ყოველივე დაწყნარდა. დილას ბარიკადები ყველა დაშლილი იყო. მცხოვრებლები ხელახლა შეუდგნენ ბარიკადების შენებას. შუ დღისას ხელახლა იყო მოლაპარაკება გუბერნატორთან, წარუდგინეს იგივე მოთხოვნილებები. მან თავისი დაპირება გაიმეორა. ამის შემდეგ ბარიკადები დავარღვიეთ და ჯერ ჯერობით შევჩერდით.

მეორე ამხანაგი გვწერს: საშინელი შეტაკება მოხდებოდა ხალხსა და კაზაკებს შორის, კაზაკები რომ არ შეეშინებია იმ გარემოებას, რომ გურიიდან 500 შეიარაღებული კაცი ჩამოსულიყო სამტრედიაში და მუხიანში, საიდანაც მათ შველა შემოგვითვალესო; ხონიდანაც შეიარაღებული რაზმები ჩამოსულა ქუთაისში.

—

ქ. სიღნაღი. 29 გიორგობისთვეს ასე ღამის 3 საათზე გატეხეს ორი მეწვრილმის დუქანი და წაიღეს ბევრი საქონელი, რის გამოც მეორე დღეს დილით ასტყდა ალიაქოთი, დაიკეტა მთელი ბაზარი; ხალხი შეიკრიბა ბულვარზე დიდი თუ პატარა, სულ შეიარაღებულნი: ბეტებით, ცულებით, ხანჯლებით და სხ... გადასწყვიტეს შეეპყრათ ყველა ისინი ვისზედაც ჰქონდათ მიტანილი ეჭვი. ეს ამოდენა აღელვებული ხალხი გაემართა თელავის გზაზე სადაც ცნობილ ქურდ ციცლიკოს დუქანში შეიპყრეს ორი საეჭვო პირი და იქვე ჩააქვავეს. შემდეგ ამავე ხალხმა ანაგის ხევში, შეიპყრეს ორი კიდევ სხვა, რომლებიც გამოტყდნენ და აღიარეს თავიანთი დანაშაული; ესენიც დიდრონი ბეტებით მოჰკლეს. ამას გარდა სოფელ ანაგაში, დაიჭირეს ორი გაქცეული ძმა ესენიც იმავე ხევში მიიყვანეს მოკლულებთან და ერთი მათგანი დაულაპარაკებლათ მოჰკლეს ბეტებით; მეორე გაანთავისუფლეს თავდებით. ამასთან დასწვეს და გაანადგურეს ის დუქნები სადაც დაჭერილი ავაზაკები თავს აფარებდნენ. რამდენიმე ვაჭარმა თავს უშველა, ხალხმა გარდასწყვიტა იხმარონ ყოველ გვარი ღონისძიება და შეიპყრან ისინი. შეიპყრეს ექვსიც სხვა, რომელნიც უკვე გამოტყდნენ ყველაფერში, ჯერ ჯერობით ამათთვის არაფერი სასჯელი არ მიუყენებიათ, იპოვეს დაკარგული საქონელი, აგრეთვე აღმოჩნდა ძველი დანაკარგი ოქროული, რომელიც ეყიდნა ოქრომჭედელ ლიმონ ფარემუზოვს. ეს უკანასკნელი გამოტყდა, რომ მას ეს ნივთი 110 მან., ეყიდნა რის გამოც გადაახდევინეს ორჯელ მეტი ვიდრე ღირდა, ე. ი. 220 მანეთი.

დღეს 30 გიორგობისთვეს ხალხმა აარჩია თავიანთ შორის 15 კაცი, რომელნიც შეადგენენ სასამართლოს და რომელნიც უკვე შეუდგნენ საქმეების გარჩევას. მათ დაადგინეს შემდეგი, დაპატიმრებულმა ექვსმა თუ რვა კაცმა ამოსთხარონ საფლავები და დამარხონ შიგ თავიანთი დახოცილი ამხანაგები. შემდეგ ყველა ესენი ადმინისტრატიული წესით გაიგზავნონ შორეულ გუბერნიებში. ეს მოსამართლენი თუ სადმე დანაკარგი აღმოჩნდა მყიდველსა და გამყიდველს ერთი ორათ ახდევინებს პატრონების სასარგებლოთ.

ვ. მანჯავიძე.

—

სამტრედიაში დაბინავებული კაზაკები გულისხმიერებაში ჩავარდნილან, გამოუცხადებიათ: აღარ გვსურს ხალხის შევიწროებაო და მოუთხოვიათ სამტრედიიდან გაგვიყვანეთო. როცა ვერას გამხდარან, ადგილობრივი სოც.-დემ. ორგანიზაციისათვის მიუმართავთ, მისი და ხალხის დახმარებით მატარებელი უშოვიათ და მით ბათუმში წასულან თავიანთ კამანდირთან; მატარებელზე მიკრული ყოფილა წითელი მიტკალი, წარწერით: „გაუმარჯოს საყოველთაო შეიარაღებულ აჯანყებას“.

ამხანაგი რაჟდენ სტურუას გასვენება.

—

პროლეტარიატის ღირსეულ შვილს რაჟდენ სტურუას, რომელმაც თავი შესწირა მშვიდობიანობის იდეას, ღირსეული პატივი სცეს მისმა ამხანაგებმა და საზოგადოებამ.

1 დეკემბერს განსვენებულის გვამი გამოსვენებულ იქმნა მიხეილის საავადმყოფოდან ნაძალადევისკენ წითელ ლენტიან გვირგვინებით და რევოლიუციონური სიმღერებით. რკინის გზის სამმართველოსთან ცხედარს წინ მიეგებენ მარსელიოზის სიმღერით სამმართველოს მოხელენი, ხოლო ენფიანჯიანცის ქარხანასთან დახვდენ სახელოსნოს მუშა ქალები სამგლოვიარო მარშის მღერით. ცხედარი დასვენებულ იქმნა რკ. გზ. სადგურის წინ, სადაც აუარებელმა ხალხმა მოიყარა თავი, და აქ ორატორების მიერ შესაფერი სიტყვები წარმოითქვა. შემდეგ ცხედარი ნაძალადევში წაასვენეს, სადაც ამხანაგმა ი. რამიშვილმა გრძნობით სავსე სიტყვა უძღვნა განსვენებულს. 2 დეკემბერს, ნაძალადევში 15 ათასამდე ხალხმა მოიყარა თავი და გაიმართა დიდებული მიტინგი. ილაპარაკა მრავალმა ორატორმა: სხვა და სხვა პარტიების წარმომადგენლებმა, ქალაქის თავის მოადგილემ, სომეხ ინტელიგენციის წარმომადგენელმა და სხ. ჩვენმა ორატორებმა აუხსნეს დამსწრეთ სოციალ-დემოკრატიის სამშვიდობო როლი სომეხ, თათართა ხოცვა-ჟლეტის საქმეში. საყურადღებო იყო სხვათა შორის „დაშნაკცუტუნის“ პარტიის წარმომადგენელთა სიტყვები. ისინი დიდებულ პარტიად უწოდებდენ სოციალ-დემოკრატიას, ქედს მოიხრეს მის წინაშე და აღიარეს, რომ ეს პარტია მაღლა დგას ყველა ნაციონალურ განხეთქილებაზე, რაც მან აშკარათ დაამტკიცა იმ სასახელო როლით, რომელიც შეასრულა დღეს თბილისში სომეხ-თათართა შეტაკების დროსო. ამასთან „დაშნაკცაკანებმა“ გამოსთქვეს ვითომ მწუხარება, იმის გამო, რომ სომხის პროლეტარიატი, სომეხ ერის განსაკუთრებულ პირობებში ყოფნის გამო, ჯერჯერობით რიგიანათ მხარს ვერ უჭერს სოციალდემოკრატიას და იძულებულია ეროვნული ბრძოლის ნიადაგზე იდგესო; თანაც ისინი ეცადენ, რომ სომეხ-თათართა დღევანდელი შეტაკება მარტო მთავრობასა და მისი პროვოკაციისათვის დაებრალებინათ. სამაგიეროთ სოციალდემოკრატ ორატორებმა მიტინგის ყურადღება მიაქციეს სომეხ-თათართა ხოცვა-ჟლეტის ნაციონალისტურ მიზეზებს და გაურკვიეს დამსწრეთ, თუ რა დიდი ბრალი მიუძღვით ამ ხოცვა-ჟლეტის გამოწვევაში ეროვნულ-ბურჟუაზიულ პარტიებს. დაშნაცაკანებზე არა ნაკლებ სხვა არა სოციალდემოკრატი ორატორები უმადლიდენ და ხოტბას ასხამდენ სოციალდემოკრატიას მისი გმირული სამშვიდობო მოქმედებისათვის. მიტინგი ახალი დაწყებული იყო, როდესაც მოასვენეს ცხედარი გულჩათხრობილი სამგლოვიარო მარშის გალობით, შავი დროშით და 15 წითელ ლენტებიან გვირგვინებით. მთელმა ხალხმა თვალის დახამხამებაზე თავები იშიშვლეს, ერთბაშათ შუაზე გაიპო და ცხედარი ხალხის შუაგულ დაასვენეს სტოლზე. მეტათ საგრძნობელი და დიდებული იყო ეს წუთი, ბევრს გული აუჩუყდა და ცრემლები წამოსცვივდა, აქვითინდა. პირველი საათი იქნებოდა, როცა ცხედარი რკინის გზის სადგურზე წაასვენეს. პროცესია დიდებული სანახავი იყო. წინ მწყობრათ მიუძღოდა შავი დროშა, ხის ტოტებიდან გაკეთებული ჯვარი (წამების ემბლემა) და გვირგვინები. ამათ მოსდევდა მომღერალთა გუნდი განუწყვეტელი სიმღერით და შემდეგ მაღლა ამართული კუბო. სადგურთან კვლავ მიტინგი გაიმართა. აქ, სხვათა შორის, საყურადღებო იყო სალდათის ლაპარაკი, რომელმაც სახელოვანი მეომარი უწოდა განსვენებულ ამხანაგს, უსურვა ყველა სალდათებს მისგვარი მეომრები გახდენ, და დასასრულ კუბო შეამკო გვირგვინით, რომელიც განსვენებულისათვის თფილისის გარნიზონის სალდათებს ეძღვნათ. სხვა გვირგვინები იყო: თფილისის სოც.-დემ. კომიტეტისაგან, კავკ. კავშირის კომიტეტისაგან, „კავკ. რაბოჩი ლისტოკის“ რედაქციის და ასოთ ამწყობთაგან, საპიორნი პოლკისაგან, სოც.-რევ.-ერთა თფილისის კომიტეტისაგან, „დაშნაკცუტუნის“ კომიტეტისაგან, ქალაქის თვითმართველობისაგან, სომხის საზოგადოებისაგან, სანიტარებისაგან, ებრაელთა თავდაცვის მებრძოლ რაზმისაგან, ტროდონოვის ფაბრიკის მუშათაგან, ახრალოვის მუშათაგან, რკინის გზის მოსამსახურეთაგან, დრუჟინიკებისაგან და სხ. (არსად ჩანდა არც გვირგვინი და არც ორატორი ფედერალისტთა პარტიიდან).

ბოლო დროს ილაპარაკა სოციალდემოკრატმა თათარმა, რომელიც ამტკიცებდა, რომ იარაღით კი არ შეიძლება თათრების დაწყნარება, არამედ მათ შორის სოციალდემოკრატიული პროპაგანდითაო. ცხედარი საგანგებო მატარებლით წაასვენეს ამხანაგებმა სამტრედიაში.

სალდათების ცხოვრებიდან

—

თელავი. 20 ნოემბერს თელავში მდგომმა ბაშკადიკლარის ბატალიონმა თავის უფროსს მოთხოვნილებანი წარუდგინა. ბატალიონმა გამოუცხადა მთავრობას, რომ ის უერთდება რუსეთის განმანთავისუფლებელ მოძრაობას და იმოქმედებს რუსეთის სოციალდემოკრატიულ მუშათა პარტიის დროშის ქვეშ. თავისი ეკონომიურის და პოლიტიკური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ ბატალიონმა წამოაყენა შემდეგი მოთხოვნილებანი, რომელთა დაკმაყოფილებამდე გაფიცვა გამოაცხადა.

1. გავრცელება 17 ოქტომბრის მანიფესტის ჯარის კაცებში.
2. დაუყონებლივ განთავისუფლება ყველა გადასახლებული ჯარის კაცებისა.
3. შემცირება სამსახურის ვადის ორ წლამდე.
4. ჯამაგირის მომატება თვეში სამ მანეთამდის.
5. გაუქმება დისციპლინალური სასჯელისა.
6. გაუქმება სამხედრო სამართლისა. ჯარის კაცთა დანაშაულობანი უნდა გაარჩიოს სამოქალაქო სასამართლომ ნაფიც მსაჯულთა მონაწილეობით.
7. სრული გაუქმება აფიცრებთა ოჯახებში ჯარის კაცთა სამსახურისა (დენშჩიკებისა).
8. განთავისუფლება ჯარის კაცებისა პოლიციურ სამსახურისაგან.
9. ვარჯიშობა-მეცადინეობის დროის შემოკლება.
10. გაუმჯობესება ტანსაცმელის და ფეხსაცმელისა.
11. გაუმჯობესება საჭმლისა და მისი სასმელი მიცემა. საჭმელ-სასმლის და საზოგადო შენახვის საქმე უნდა განაგებდენ თვით ჯარის კაცნი უფროსის მონაწილეობის მაუღებლათ.
12. წელიწადში ერთხელ ორი თვით დათხოვნა სახლში წასასვლელათ.
13. აფიცრები ითვლებიან მასწავლებლათ მხოლოდ სამხედრო საქმეებში,—უფროსებათ— მხოლოდ დარაჯობის, აღლუმების და ომის დროს. უნტერ-აფიცრები, ფელდფებლები, ეფრეიტორები და სხვ. უნდა ინიშნებოდენ და იცვლებოდენ როტებში ჯარის კაცთა უმრავლესობის სურვილით.
14. დაარსება წიგნთ-საცავებისა კაზარმებში და ჯარის კაცთა მიერ თავისუფლათ არჩევა სასურველი წიგნებისა და ჟურნალ-გაზეთებისა.
14. „თქვენობით“ მიმართვა ყველა უფროსისა ყველა ჯარის კაცთა მიმართ.

ზოგიერთი მუხლი ამ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებულ იქნა ადგილობრივი უფროსის მიერ. დანარჩენების შესახებ მან უმაღლეს მთავრობასთან შუამდგომლობას შეჰპირდა. ბატალიონმა ერთი კვირის ვადით გაფიცვა შეაჩერა.

—

განჯა. ამ მოკლე ხანში განჯაში რამოდენიმე ჯარის კაცი დაუტუსაღებიათ, რომელნიც პროკლამაციებს ავრცელებდენ.

—

ჯარების აჯანყება პიატიგორსკში. „რაბოჩი ლისტ“-ს ატყობინებენ პიატიგორსკიდან, რომ იქ ყველა ჯარები აჯანყებულან. წამოუყენებიათ ეკონომიური და პოლიტიკური მოთხოვნილებანი. 28 ნოემბერს აჯანყებულთა დასაწყნარებლათ გროზნოდან პოლკი გაუგზავნიათ და როგორც კი ეს პოლკი პიატიგორსკში მისულა, ადგილობრივ მთავრობას აჯანყებულთაგან იარაღის დაყრა მოუთხოვია, წინააღმდეგ შემთხვევაში ყველას დახვრეტას დამუქრებია. სალდათებს უპასუხნიათ: შინჯეთ ძალით გაიტანეთო. შეტაკება ჯერ არ მომხდარა. პიატიგორსკის ამბებს სტავროპოლსა და კავკავის ჯარებზედაც გავლენა მოუხდენია და მათ შორისაც ძლიერი მღელვარებაა თურმე.

—

გაზ. „ვოზროჟდენიეში“ მოთავსებულია სალდათების შემდეგი წერილი. „აღტაცებას და განცვიფრებას გვცხადებთ რა გურულების გმირულ ბრძოლას თავისუფლებისათვის, ჩვენ, ერთ-ერთი პატარა კამანდის სალდათები, ამ წერილთან ერთათ გგზავნით ჩვენი ღარიბი ჯიბიდან შეგროვილ ფულს (4 მან. და 50 კ.). ამით ჩვენ იმდენათ ნივთიერი დახმარება კი არ გვსურს აღმოვუჩინოთ, რამდენათაც სოლიდარობა გამოვუცხადოთ გმირ-გურულებს და საზოგადოთ ყველა მებრძოლთ თავისუფლებისათვის, რაც ამ ჟამად ყველაზე ძვირფასი უნდა იყოს.

ხულიგანთა იმედები

—

თფილისის ხულიგანები, კაზაკები და მათი ამყოლ-დამყოლნი დიდ ფაცა-ფუცშია. კრებას კრებაზე მართავენ და ერთმანეთს ეპატიჟებიან, ვიხსნათ სამშობლო განსაცდელისაგანო. ერთი გმირობა მათ 22 ოქტომბერს ჩაიდინეს,—ბავშვები დახოცეს, სახლები მიღეწეს და ავეჯეულობა დაიტაცეს. მაგრამ სამშობლოს ვერც ამ გმირობამ უშველა. ის კიდევ განსაცდელშია და ლამის არის ერთიანათ დაიღუპოს. იღუპება, რასაკვირველია, ხულიგანური სამშობლო და მის ნანგრევებზე შენდება სამშობლო ადამიანებისა. და აი, ჩვენი დევ-გმირნი იმედს მაინც არ კარგავენ და უკანასკნელი იერიშის მოსატანათ ემზადებიან. მათი ბრძოლის წესი მეტათ მარტივია, გამოარჩევენ ხელმწიფის დღესასწაულს, შეიკრიბებიან მისიონერთა ეკლესიაში და იქიდან მღვდელი გოროდცევის ლოცვა-კურთხევით აღჭურვილნი შეუდგებიან თარეშობას.

ასეთ დღეთ ახლა მათ აარჩიეს დღევანდელი დღე, 6 დეკემბერი. აქაც, რასაკვირველია, იზამენ, რაც წინეთ მოუმოქმედიათ: წინ კაზაკები, უკან იუნკრები, შუაში ხულიგანები, ხელმწიფის დიდი სურათით ხელში და ყიჟინ-ხივილით გაივლიან ქუჩებს. აქვე მზათ არის რამდენიმე პროვოკატორი, რომელნიც რევოლვერს ან ბომბას გაისვრიან და ბრბოც ხელს გამოიღებს, ვინ გამვლელთ დახოცს, ვინ ქონებას დაიტაცებს, ვინ ქალს და ბავშვს ააწიოკებს, ერთი სიტყვით გამართავენ „პატრიოტულ მანიფესტაციას“, რისთვისაც მთავრობისაგან დიდ მადლობასაც მიიღებენ.

ასეთია ხულიგანთა უკანასკნელი იმედები. ჩვენ მოვუწოდებთ ყველა მოქალაქეს ეს იმედები გაუცრუონ, მომხთურთ შესაფერათ დახვდენ და ამ ბარბაროსთ ერთხელ და სამუდამოთ ჭკვა ასწავლონ. მათ, რასაკვირველია, სრული უფლება აქვთ ქუჩაზე რამდენიც სურთ, იმდენი იყიალონ და „ბოჟე ცარია ხრანი“ გული იჯერონ, მაგრამ როგორც კი ისინი ამ საზღვარს გადასცდებიან და თარეშობას შეუდგებიან— იქვე უნდა იყოს საკადრისი მასპინძელი მათ მისაღებათ და დამსახურებისამებრ გასამასპინძლებლათ.

დრო არის, მოქალაქენო, გამოიღვიძოთ და თავის დაცვაზე იზრუნოთ...

მიტინგები.

თელავი.

13 ნოემბერს ქ. თელავში გაიმართა მიტინგი სოც.-დემ. ორგანიზაციის მიერ. ილაპარაკეს შემდეგ საგნებზე: ვიტტეს პოლიტიკა, რევოლიუცია და კონტრ-რევოლიუცია, შეიარაღება, პროლეტარიატი და მისი მდგომარეობა. ერთხმად იქმნა მიღებული შემდეგი რეზოლიუცია: სახალხო მიტინგმა, გაიცნო რა ვიტტეს ორპირი პოლიტიკა, მისი რეაქციონური მოქმედება კონტრ-რევოლიუციის მოსახდენათ, რასაც ამტკიცებს ბნელი მოქმედება, სამხედრო წესების გამოცხადება პოლონეთში და სხვა გუბერნიებში, და აგრეთვე ის, რომ ძველი წეს-წყობილების მომხრე მოხელენი, რომელნიც მზათ არიან კონტრ-რევოლიუცია დაიწყონ, ისევ სამსახურში არიან,—დაადგინა: ენერგიული პროტესტი გამოუცხადოს ვიტტეს მთავრობას და მოიწოდოს ყველა მოქალაქენი მედგარი ბრძოლისთვის დემოკრატიულ რესპუბლიკის დასამყარებლათ; ამასთან მიტინგი მოითხოვს: აიხსნას ყველგან სამხედრო წესები, აილაგმონ ხულიგანები და დაუყონებლივ გადაყენებულ იქმნენ ძველი რეჟიმის მომხრე მოხელეები.

შიგნით-კახეთი.

14 ნოემბერს, დილის 9 საათზე თავი მოიყარა [illegible] და წითელი ბაირაღის ფრიალით, რომელსაც გარს მცველები ერტყა, გაუდგენ გზას. მიტინგისთვის დანიშნული იყო სოფელი აკურა, სადაც უნდა შეხვედროდა ერთმანეთს აკურის გაღმა და გამოღმა მხარეს მდებარე 12 სოფელი. აგერ გამოჩნდა შორიდან წითელი დროშა და მოისმა სიმღერა: „ზურგი ვაქციოთ ძველ ადათ-წესებს, ჩამოვიბერტყოთ ფეხზე მის მტვერი“... მოდიოდა გუგუნით გაღმიდან ხალხი, რომელსაც მიეგებენ გამოღმა მხრელები სიმღერითვე: „მშრომელო ხალხო, შემოკრბი, აღსდეგ მტერზედა, ამხედრდი“, შეუცვალეს ერთმანეთს ბაირაღები და თვალის დახამხამებაზე ჩამოვარდა სამარისებური სიჩუმე, რაიც ნიშანი იყო ორატორების ლაპარაკის დაწყებისა. მათ განუმარტეს ხალხს აწინდელი პოლიტიკური მდგომარეობა, მოძრაობის მნიშვნელობა, სოფლათ ორგანიზაციების მოწყობა და სხვ...

იშვიათი გულ-დასმით ისმენდა ხალხი ლაპარაკს, მათი სახის გამომეტყველება ცხადათ გაჩვენებდათ, რომ ორატორის თვითეული სიტყვა გულის სიღრმემდის სწვდებოდათ.

საღამოს ხუთი საათი იქნებოდა, რომ გათავდა მიტინგი და ყველა გაუდგა თავის გზას მშვიდობიანი, მაგრამ დაფიქრებული სახით. ამ დღეს არც ერთ საუფლისწულო მამულში არ იყო მუშაობა, სარდაფები დაიკეტა და ყველა მუშები მიტინგზე დაესწრენ.

მეოცე საუკუნე.

—

ხონი. 26 ნოემბერს დ. ხონში სოციალდემოკრატიულ ორგანიზაციის მიერ დიდი მიტინგი გაიმართა, რომელსაც 30,000-მდე კაცი დაესწრო, როგორც ხონელები, ისე ახლომახლო სოფლების გლეხები. ხალხი ყოველ მხრიდან წითელი დროშებით და რევოლიუციონური სიმღერებით შემოდიოდა ხონში, სადაც მათ ზარების რეკით და აგრეთვე სიმღერებით უხვდებოდენ. ორატორებმა ილაპარაკეს დღევანდელ პოლიტიკურ მდგომარეობაზე და ვიტტეს მთავრობაზე. მიტინგმა, ორატორების წინადადებით, ერთხმათ სრული უნდობლობა გამოუცხადა ვიტტეს და მის მთავრობას, მოითხოვა პოლონეთში დაუყოვნებლივ სამხედრო წესების ახსნა, დაადგინა, არ მისცეს მთავრობას არც ერთი გროში, არც ერთი სალდათი, სალამი უძღვნა შავი ზღვის ფლო-

---

...ინტერესების ცხოვრებაში გამყვანი არის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია. და აი ჩვენ ვხედავთ, რომ რუსეთის სოციალდემოკრატია შეურყევლათ ემსახურება პროლეტარიატის სრული განთავისუფლების საქმეს. მას არ ეტყობა რყევა, მიხვევ-მოხვევა. მას სწამს მხოლოდ რევოლიუციონური გზა. ის დარწმუნებულია, რომ ძალას მხოლოთ ძალა უნდა დაუპირდაპიროს, რომ მეფის მთავრობის დამხობა და დემოკრატიული რესპუბლიკის დამყარება, რაც პროლეტარიატის განთავისუფლების ერთი ეტაპია, მხოლოთ რევოლიუციით არის შესაძლებელი. სოციალდემოკრატიის მთელი ტაქტიკა ამაზე არის დამყარებული. თუ რამდენათ მართალი და შესაფერი გამოდგა ამნაირი ტაქტიკა ამას აშკარათ მოწმობს დღევანდელი რევოლიუცია. მიუხედავათ იმისა, რომ მეფის მთავრობა არავითარ საშუალებას არ ზოგავდა მის ასაცდენათ, მიუხედავათ იმისა, რომ იგი არც ფლიდობას აკლებდა და არც დატყუილებას, მიუხედავათ ბურჟუა-ლიბერალების მუქარისა, რევოლიუცია მაინც დაიწყო, ყველა ბურჟუაზიული კლასების სურვილის წინააღმდეგ. და ამ რევოლიუციამ ბოლოს ჩაითრია ის ელემენტებიც, რომლებიც შევიწროებული იყვნენ, მაგრამ თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ აშკარათ გალაშქრებას მაინც ვერ ახერხებდენ. სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ბრძოლის ტაქტიკა და საშუალებანი ორგანიზაციის შექნა, შეკავშირება, პროფესიონალურ-ეკონომიური და პოლიტიკური გაფიცვები და ბოლოს შეიარაღება უკანასკნელი იერიშის მისატანათ მეფის მთავრობაზე, რევოლიუციონურ პროლეტარიატთან ერთათ შეითვისა საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფებმა და ელემენტებმა. ვინც დღეს რევოლიუციის მომქმე...

...ბულია სოციალ-დემოკრატიის ტაქტიკას და მისგან წამოყენებულ საშუალებებს მიმართოს. მართალია, რამოდენათაც რევოლიუცია წინ წავა, რამდენათაც წარსულს უფრო და უფრო ჩამოშორდება, იმდენათ ეს ელემენტები, რომლებიც დღეს რევოლიუციონურ პროლეტარიატს ზურგს უმაგრებენ, ჩამოშორდებიან და რეაქციონურ ძალებს მიემხრობიან, ვინაიდან ყველა ესენი მხოლოთ დროებით არიან რევოლიუციის მოკავშირენი. ყველა წარსული რევოლიუცია ნახევარ გზაზე ჩერდებოდა. ბურჟუაზიულ კლასებისთვის, რომლებიც რევოლიუციას მეთაურობას უწევდენ, რევოლიუციის ბოლომდე მიყვანა საჭირო არ იყო, პირიქით, ეს მათთვის მავნებელი იყო. პროლეტარიატს კი, რომელიც ყველა რევოლიუციის მომქმედი იყო და პირველ როლს თამაშობდა, კლასობრივი შეგნება საკმარისათ განვითარებული არ ჰქონდა და ამიტომ ადვილათ ეარდებოდა ბურჟუაზიის მიერ დაგებულ ხაფანგში. დღეს კი სულ სხვას ვხედავთ. მართალია, დღესაც რუსეთის პროლეტარიატი ახდენს ბურჟუაზიულ რევოლიუციას, მაგრამ მან კარგათ იცის, რომ ამ რევოლიუციის ბოლომდე მიყვანა სწორეთ პროლეტარიატის ინტერესებისათვის არის მიუცილებელი, რომ სანამ ეს არ მოხდება, მანამ პროლეტარიატი არ შეწყვეტს ბრძოლას, არ დაყრის იარაღს. ამნაირათ რუსეთის რევოლიუცია ხდება სულ სხვა პირობებში, დღეს იბრძვის შეგნებული პროლეტარიატი, რომელმაც წინდაწინვე იცის ამ ბრძოლის მიზანი, მან კარგად იცის, რომ ამ რევოლიუციას შედეგათ არ მოჰყვება ახლავე სოციალიზმის დამყარება, რომ ამ რევოლიუციის საშუალებით მას უნდა ჩაიგდოს ხელში ერთი უძლიერესი იარაღი სოციალისტური წეს-წყობილების დასამყარებლათ.

…ტის უფროსს შმიდტს და მატროსებს მათი თავგანწირული ბრძოლისათვის, აგრეთვე იმ სალდათებს, რომლებიც ხალხს რევოლიუციონურ მოძრაობაში მხარს უჭერენ. სამი საათის ლაპარაკის შემდეგ ხალხი დაიშალა რევოლიუციონური სიმღერებით და ყველანი თავ-თავის სოფლისაკენ გაუდგენ გზას.

რეზოლიუცია გამოტანილი სურების საზოგადოების მიტინგზე.

სახალხო მიტინგი ძმურ სალამს უძღვნის სევასტოპოლის გმირებს და მოითხოვს მთავრობისაგან, რომ დაუყოვნებლივ განთავისუფლებულ იქმნას დატყვევებული მატროსები. ის მოითხოვს აგრეთვე დაუყოვნებლივ ჩამოხრჩობის გებაში მიცემულ იქმნას ყველა ის გენერლები და აფიცრები, რომლებმაც თავისუფლებისათვის მებრძოლ მატროსებს მიუსია შეცგნებელი სალდათები. იმ შემთხვევაში, თუ მთავრობამ ისინი სამხედრო სამართალში გადასცა და მათი დასჯა მოინდომა, მიტინგი აცხადებს რომ ყოველ საშუალებას მიიღებს მატროსების დასაცველათ და მთავრობის საწინააღმდეგოთ.

გვირას ნაძალადევში ჩვენს მიტინგს მრავალი ხალხი დაესწრო. ორატორებმა ილაპარაკეს იმის შესახებ, თუ რა გზას უნდა დავადგეთ სომეხ-თათართა ხოცვა-ჟლეტის გამო და კიდევ იმის შესახებ, თუ რა არის რევოლიუციონური თვითმართველობა (კომმუნა) და როგორი დამოკიდებულება უნდა გვქონდეს ჩვენ მასთან. ერთმა ჩვენმა ამხანაგმა ხალხს წაუკითხა სამტრედიიდან მოსული დეპეშა, რომლითაც იქაური ჩვენი ორგანიზაცია გვატყობინებს ბათუმის ამბებს, და ილაპარაკა ამ ამბების გამო. სხვათა შორის [illegible] წარმოსთქვა ფოსტა-ტელეგრაფის მოხელეებმა, რომელმაც დაუსურათა დამსწრეთ ფოსტა-ტელეგრაფის გაფიცვის დღევანდელი ვითარება. რევოლიუციონურ თვითმართველობის შესახებ მიტინგმა მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია:

„მივიღეთ რა მხედველობაში, რომ რევოლიუციონურ თვითმართველობას შეუძლია ხალხის შეიარაღება, პოლიციის და ჯარის დამორჩილება და თავის განკარგულებაში დაყენება, რაც დიდ ძალას წარმოადგენს რევოლიუციის ხელში; და რომ ამით საფუძვლათ დაედება რევოლიუციის შემდეგ განვითარებას და გაძლიერებას და შეძლება ექნება თავის სურვილები უკარნახოს ცენტრალურ მთავრობას, სახალხო მიტინგი მოწვეული ტფილ. სოც. დემ. მ. ორგანიზ. მიერ, უჭერს რა მხარს თავის წინანდელ რეზოლიუციას რევოლიუციონურ თვითმართველობის შესახებ, [illegible] კიდევ მოაგონებს მოქალაქეთ, რომ [illegible] საჭიროა ენერგიული გამოლაშქრება ამ განსახორციელებლათ.

გ უ რ ი ი დ ა ნ

(სოც.-დემოკრატიული ორგანიზაციების კონგრესი).

15 ნოემბერს სოფელ ბახვში გურიის კომიტეტმა რ. ს. დ. მ. პ. მოიწვია კონგრესი გურიაში მომქმედ სოც.-დემოკ. ორგანიზაციებისა. კონგრესს დაესწრენ: 7 რაიონული ორგანიზაცია, კომიტეტი, პროპაგანდისტები და სამხედრო კომისია. ასეთი სრული კრება პირველი იყო გურიაში. აქამდე პარტიულ კითხვებს წყვეტდა და პოლიტიკურ ხელმძღვანელობას უწევდა მოძრაობას კომიტეტი. ეხლა, რაკი პოლიტიკური ცხოვრების პირობები შეიცვალა, შესაძლებელი გახდა ხელმძღვანელი ორგანიზაციის გაფართოვება. კრებას დაესწრო 102 კაცი გადამწყვეტი ხმით, 50 კაცამდე სათათბიროთ. კონგრესს უნდა გაერჩია ორი უმთავრესი კითხვა. ჩვენი ტაქტიკა სოფლათ დღევანდელ პირობებში და პარტიის მოწყობა. ამ კითხვებს დაემატა შემდეგ: 1) რაიონების დანაწილება; 2) დამოკიდებულება დემოკრატიასთან; 3) ხალხის შეიარაღება და მილიციის მოწყობა; 4) სახელმწიფო სათათბიროში არჩევნების მოწყობა; 5) ტყის რაციონალურათ მოხმარება და 6) დამშეართა დახმარების ორგანიზაცია და სხვა წვრიმალი კითხვები.

დიდი დრო მოანდომა კონგრესმა ტაქტიკურ და პარტიის შედგენის საკითხებს.

როგორი უნდა იყოს 17 ოქტომბრის შემდეგ ჩვენი ტაქტიკა საზოგადოთ და კერძოთ სოფლათ. შეაქვს თუ არა იმას პოლიტიკურ ცხოვრებაში ისეთი ცვლილება, რომელიც საჭიროთ ხდის წინანდელი ბრძოლის საშუალების შეცვლას. კონგრესმა აღნიშნა, რომ 17 ოქტომბრის მანიფესტი სპობს მეფის თვითმპყრობელობას და რუსეთში ამყარებს მონარქიულ კონსტიტუციას, რითაც კმაყოფილდებიან ლიბერალები. ამიერიდან ისინი შეიქნებიან წესიერების პარტიათ. დემოკრატია კი, რომლის ავანგარდს შეადგენს პროლეტარიატი იბრძოლებს სრული დემოკრატიული რეჟიმის დასამყარებლათ. ამიტომ რუსეთის რევოლიუცია არ თავდება და ვერც გათავდება ოქტომბრის რევოლიუციით, პირიქით ეს რევოლიუცია, რომლის ნაყოფია 17 ოქტომბრის მანიფესტი, კიდევ უფრო გაართულებს მდგომარეობას. ის თანდათან დასწევს ლიბერალებს მარჯვნით და გადააგდებს მათ რეაქციონერების ბანაკში.

სოც.-დემოკრატ. ტაქტიკა უნდა იქნას მიპყრობილი ერთი მხრით მოპოებული თავისუფლების გამაგრების და შერჩენისკენ, მეორე მხრით ამ თავისუფლების გაღრმავებისა და გაფართოვებისაკენ. 17 ოქტ. მანიფესტი სპობს მეფის თვითმპყრობელობას, მაგრამ თვითმპყრობელობა საზოგადოთ რჩება. მთელი სახელმწიფო ძალა ისევ ძველი რეჟიმის მოტრფიალეთა ხელშია, რითაც რეაქციას საშვალება ეძლევა უფრო მეტის ენერგიით ებრძოლოს რევოლიუციას. ამიტომ საჭიროა რეაქციისთვის იარაღის აყრა. ძველი ჩინოვნიკების, ძველი გენერლების და პოლიციელების დათხოვა. საჭიროა მეორე მხრით ხალხის შეიარაღება—სახალხო მილიციის დაარსება.

სოფლათ მთავრობას ბოიკოტი აქვს გამოცხადებული. კრებამ იმ დასკვნას დაადგა, რომ მთავრობას აეხსნას ბოიკოტი თუ 17 ოქტომბრის მანიფესტი ძალაში შევა და პოლიცია სოფლათ არ ჩაერევა პოლიტიკურ საქმეებში. ბოიკოტი გამოუცხადეთ მთავრობას იმისთვის, რომ ამით მასში დეზორგანიზაცია შევვეტანა, მთავრობის რეაქცია წელში გაგვეტეხა. ეს რამდენიმეთ მიღწეულ იქნა. ეხლა ამ საშვალებით ბრძოლა ფაქტიურათ ხალხს საშვალებას მოუსპობდა მოპოებულ თავისუფლების სარგებლობისა. სოც. დემოკრატიული ტაქტიკა კი იმაში მდგომარეობს, რომ ის სარგებლობს ბრძოლით მოპოებულ თავისუფლებით, რომ ამით კიდევ უფრო გააღრმავოს და გააფართოვოს ის თავისუფლება.

ეს საჭიროა აგრეთვე იმისთვის რომ ბოიკოტი სოფლათ უხერხულ მდგომარეობაში აყენებდა სოც. დემოკრატიას. ის მისდა უნებურათ მას მთავრობის როლში აყენებდა და კრიტიკის იარაღს ხელიდან აცლიდა. სოც. დემ. უნდა მოერიგებია წინააღმდეგობა დღევანდელი ცხოვრებისა—ეს კი უკარგავდა მას ხალხზედ გავლენას. დაბოლოს ამ საგნის შესახებ გამოტანილ იქმნა შემდეგი რეზოლიუცია: „ვიღებთ რა მხედველობაში, რომ 1. 17 ოქტომბრის მანიფესტით შეცვლილ პირობებში, ძველის ბოიკოტის დატოვებით სოც. დემ. მისდა უნებურათ მთავრობის როლში ვარდება და მით ოპპოზიციას შორდება, კარგავს ბურჟუაზიული სახელმწიფო წყობილების [illegible] კრიტიკის იარაღს, 2. რომ სოფლათ [illegible] ბოიკოტი მიმართული იყო თვითმპყრობელ-ბიუროკრატიულ წყობილებისა და მთავრობის რეაქციის წინააღმდეგ, 3. რომ სოც. დემოკრატიის ტაქტიკა მდგომარეობს იმაში, რომ ბრძოლაში მოპოებული თავისუფლებით ისარგებლოს და ამ გზით კიდევ უფრო გააღრმავოს და გააფართოვოს ეს თავისუფლება, 4. ვიღებთ რა აგრეთვე მხედველობაში თანამედროვე ძალთა ურთიერთ შორის განწყობილებას, ვაუქმებთ მთავრობის დაწესებულებათა მიმართულ ბოიკოტს, მხოლოდ იმ პირობით, რომ 17 ოქტ. მანიფესტი ცხოვრებაში შევა და არ იქნება ფიქცია, —ქაღალდზე დაწერილი — კონსტიტუცია განხორციელდება და დაუყოვნებლივ მოსპობილ იქნება ის განსაკუთრებული ზომები, რომლებიც ხელს გვიშლის ბრძოლით მოპოებულ უფლებებით ნაყოფიერათ ვისარგებლოთ“.

(დასასრული იქნება).

კ ა რ ტ ი ი დ ა ნ

ორ წელზე მეტია, რაც პარტია საორგანიზაციო კითხვებში ორ ნაწილათ გაიყო. რაც ხანი გადიოდა უთანხმოება ღრმავდებოდა. საორგანიზაციო უთანხმოებას ტაქტიკურიც დაერთო და რამდენიმე თ[illegible] წინეთ სრული რასკოლით დამთავრდა. ბევრჯერ ცდილა ორივე ფრაქცია შეერთებას, მარა უნაყოფოთ. 17 ოქტომბრის მანიფესტმა პარტია კონსპირაციის კლანჭებს მოჰგლიჯა, თავისუფალ ჰაერზე ამოიყვანა და მით დაანგრია კედელი ამ ორ ფრაქციათა შორის აღმართული. უკანასკნელ დროს ქ. ოდესაში ორივე ფრაქცია გაერთიანდა. იქიდან მოკიდებული ასეთა მაგალითი ყოველ დღე მატულობს.

ამ დღეებში ნიმუში სრული გაერთიანებისაკენ პეტერბურგმა მოგვცა. პეტერბურგის ჯგუფი და პეტერბურგის კომიტეტი რ. ს. დ. მ. პ. შეთანხმდენ და ორგანიზაციების შესაერთებლათ საორგანიზაციო კომიტეტი აირჩიეს, რომელმაც „უმცირესობის“ თანახმათ გაერთიანების პროექტი შეიმუშავა, რაც აქ სისვებით მოგვყავს.

§ 1. პეტერბურგის ორგანიზაციის წევრათ შეიძლება იყოს ყოველი პირი, რომელიც იღებს პროგრამას რ. ს. დ. მ. პ., ა) გაერთიანებულათ სდის თავს დაემორჩილოს პარტიულ ორგანიზაციათა გადაწყვეტილებებს და ბ) წესიერათ იძლევა გადასახადს ორგანიზაციის კასსაში.

§ 2. უმდაბლეს პარტიულ ორგანიზაციათ ითვლება პოდრაიონის [1]) კრება. მსხვილი ქარხნები და ფაბრიკები ეთანასწორება პოდრაიონს. რაიონულ ორგანიზაციებს ნება ეძლევათ საჭიროების დროს მოიწვიონ ქარხნის კრებები.

შენიშვნა. იმ შემთხვევაში, როცა შესდგება [illegible], რომელიც ამ წესდებაში [illegible], მაშინ საკითხი მის ორგანიზ[illegible] შესახებ [illegible] მიერ.

§ 3. ქარხნის [illegible] კრებას შეადგენს ყველა სოციალდემოკრატები, რომლებიც მუშაობენ ქარხანაში ან პოდრაიონში.

§ 4. პოდრაიონის კრება ირჩევს პოდრაიონის ცენტრს, ქარხნის კრება—ქარხნის ცენტრს.

§ 5. რაიონის კრებას შეადგენს ყველა სოციალდემოკრატები, რომლებიც მუშაობენ რაიონში.

§ 6. რაიონის კრება ირჩევს რაიონის კომიტეტს. თუ [illegible] არჩევნების მოწყობა ტექნიკურათ შეუძლებელი დარჩა, იმ შემთხვევაში დროებით რაიონის კომიტეტის არჩევნები უნდა მოხდეს პოდრაიონის კრებებზე. რაიონის კომიტეტს ირჩევს [illegible] ერთი პირი იმ წევრთა რიცხვიდან, რომელთა კანდიდატურაც იქმნება [illegible].

§ 7. რაიონის კომიტეტი ხელმძღვანელობს თავის რაიონში პარტიის მოქმედებას პარტიის საერთო გადაწყვეტილებების საზღვრებში. რაიონის კომიტეტი დროგამოშვებით იწვევს რაიონის კრებებს, რომლებსაც აძლევს სრულ ანგარიშს თავის მოქმედებაში. რაიონის კრება არჩევს ანგარიშებს და პარტიულ ცხოვრების ყოველ მიმდინარე საკითხებს, და გამოაქვს დადგენილება რაიონის კომიტეტის სახელმძღვანელოთ. თუ რაიონის წევრთა ერთი მესამედი მოითხოვს რაიონის კომიტეტი ხელახლა უნდა იქნეს არჩეული. თუ რაიონის კრების მოწვევა შეუძლებელია, მაშინ რაიონის კომიტეტი იწვევს იმავე მიზნით პოდრაიონების კრებას.

§ 8. რაიონების კომიტეტთა საერთო კრება ირჩევს პეტერბურგის კომიტეტს, რომელიც ხელმძღვანელობს პარტიულ მოქმედებას ქალაქში საერთო პარტიულ გადაწყვეტილებათა ფარგლებში.

[illegible]

(„Начало“).

[1]) პოდრაიონი რუსეთში ეთანასწორება ცეხის ორგანიზაციას.

უკანასკნელ ფურცელში კომიტეტი ურჩევს მოხელეთ გაფიცვის გაგრძელებას და [illegible] პროლეტარიატის დახმარებას.

რუსეთის რევოლიუცია და გერმანიის საზოგადოება.

(წერილი ლეიპციგიდან)

ყველასათვის აშკარაა, რომ რუსეთში დაწყებულმა განმათავისუფლებელმა მოძრაობამ ძლიერი გავლენა იქონია დასავლეთ ევროპის საზოგადოებრივ ცხოვრებაზე. რუსეთის პროლეტარიატის თავგანწირულმა ბრძოლამ თავისუფლებისთვის ფრთები შეასხა დასავლეთ ევროპის პროლეტარიატს და დიდ საგონებელში ჩააგდო გაბატონებული კლასები — ბურჟუა-კონსერვატორები და „თვით“ ეგრეთ წოდებული ნაციონალ-ლიბერალებიც; ეს ასეც უნდა მომხდარიყო. დღევანდელ კულტურულათ დაწინაურებულ სახელმწიფოების ყოფა-ცხოვრება ისე მჭიდროთ ერთმანეთთან შეკავშირებული, მათი ინტერესები ისე ერთმანეთში გადახლართულ-გადაბმული, რომ პირი და ლხინი რომელიმე პარტიისა ერთ სახელმწიფოში იწვევს ამგვარსავე მოვლენას იმავე პარტიაში სხვა სახელმწიფოში. დღეს მთელი ევროპა დაიყო ორ მოპირდაპირე ბანაკათ. ერთი მათგანი სრულიად კმაყოფილია რუსეთის ლიბერალურ პარტიის პროგრამით და სასოებით შეჰყურებს „მინისტრ-პრეზიდენტი“ ვიტტეს პოლიტიკას. ეს უკანასკნელი შეიქნა მის ყოველდღიურ ცხოვრების გმირათ. ვინაიდან მან უნდა დაიხსნას რუსეთი მომავალ „ანარქიიდან“, დაჰგმოს მუშების თავ-გასული „უტოპიური“ პროგრამა და ჩამოაგდოს ქვეყანაზე სამუდამო მშვიდობიანობა.

სულ სხვა გვარ მოვლენას ვხვდებით მეორე ბანაკში, რომელსაც ეკუთვნის პროლეტარიატი. ეს უკანასკნელი გაფაციცებით ადევნებს თვალს რუსეთის მუშა ხალხის ბრძოლას აბსოლიუტიზმთან და ყოველივე მისი ნაბიჯი წინ ამ ეკლიან გზაზე, ყოველი მისი გამარჯვება შეურიგებელ მტერზე უმატებს მას საკუთარ ძალას და ენერგიას, აღვივებს მის გულში იმ ღვთიურ, რევოლიუციონურ ნაპერწკალს, რომელიც ოდნავ ბჟუტავდა ხანგრძლივი რეაქციის დროს. ინგლისის მუშები, რომლის მოთხოვნილება არ გადიოდა დღემდის ეკონომიურ ფარგლების გარეშე, დღეს მართავენ კრებებს, რომელზედაც გამოაქვთ შემდეგი რეზოლიუცია: მოვახდინოთ საერთო პოლიტიკური გაფიცვა მთელ ინგლისში, თუ რომ ჩვენმა (ინგლისის) მთავრობამ გემი მიაშველა რუსეთის მეფეს, რომელსაც ეს უკანასკნელი გამოიყვანს [illegible] რუსეთის. [illegible] სალამს უძღვნიან რუსეთში მებრძოლ ძმებს, უსურვებენ მონარქიის სრულიად განადგურებას და დემოკრატიულ რესპუბლიკის დამყარებას. გერმანიის პროლეტარიატი, რომელიც დღემდე „მშვიდ კულტურულ ბრძოლას“ ეწეოდა ბურჟუაზიულ კლასთან, ეხლა უცბათ ამხაურდა, იგი მართავს სახალხო მიტინგებს სახელმწიფოს უმთავრესს ცენტრებში და გამოაქვს რეზოლიუცია საყოველთაო გაფიცვაზე. თუ როგორი ნაბიჯი წარსდგა წინ ევროპის მუშა კლასმა ამ ბოლო ხანში, როგორ იმატა მისმა რევოლიუციონურმა ძალამ, ამას საუკეთესოთ მოწმობს ის მოძრაობა, რომელმაც იჩინა იქ თავი სულ ამ რამოდენიმე თვის განმავლობაში. ეს არის მოძრაობა საყოველთაო, პირდაპირ და ფარულ არჩევნებისთვის ლანდტაგებში. იგი დაიწყო პირველათ ავსტრო-უნგრეთის უმთავრეს ქალაქებში (ვენა, პრაგა) და შემდეგ მოედო გერმანიის ზოგიერთ კუთხეებსაც (საქსონია, პრუსსია) სულ ორი კვირა არ არის მას აქეთ, რაც ქ. ლეიპციგში მოხდა ისეთი ამბები, რომლის მაგალითი გერმანიას არ უნახავს 1848 წლის შემდეგ. 19 ნოემბერს, კვირას (იქაური სტილით) ლეიპციგის მუშებმა გამართეს „საგულისხმიერო“ დემონსტრაცია ქუჩებზე, რომელმაც გასტანა სულ ორი საათამდის. ამ დღეს იქაურმა მუშების სააგიტაციო კომიტეტმა დანიშნა ხუთ ადგილას „დემონსტრატიული კრებები“, რომელმაც მიიზიდა აურიცხელი ხალხი. კრებებზე სალაპარაკოთ გამოვიდენ ადგილობრივი ორატორები და მოკლეთ, მჭევრით განუმარტეს ხალხს უსამართლობა „სამ-კლასიანი“ არჩევნებისა, რომელიც დაკანონებულია საქსონიის მთავრობის მიერ ბურჟუაზიის სასარგებლოთ. კრების გათავების შემდეგ მუშებმა დანიშნულებისამებრ მოიყარეს თავი ერთ ალაგას, 70,000 კაცამდის. ეს აურიცხელი ხალხი გაემართა შემდეგ უმთავრეს ქუჩებისკენ. ბოლოს ერთ ქუჩის შესავალში დემონსტრანტებს წინ გადაეღობა პოლიცია, რომელმაც აუკრძალა მათ სიარულის ნება. აქამდის გაჩუმებულ ხალხის ბრბომ, უცბად იყვირა და ურას ძახილის გაემართა მარცხნივ „Platz“—მოედანზე, რომელზედაც აღმართულია ლიუტერის ძეგლი. გაისმა ორატორის სიტყვები: გაუმარჯოს საყოველთაო, პირდაპირ და ფარულ არჩევნებსო“ და ხალხიც ამ სიტყვებს ბანს აძლევდა. ეს ფაქტი და სხვა ამნაირები (ტრამვაის გაფიცვა ბერლინში) ცხადათ მოწმობენ იმ სულიერ მდგომარეობაზე, რომლითაც გამსჭვალულია დღეს დასავლეთ ევროპის პროლეტარიატი. რუსეთის განმანთავისუფლებელმა ბრძოლამ ბოლო მოუღო ევროპის რეაქციას და გამოწვევა ის ფარული და წყნარი ბრძოლა, რომელიც არსებობდა ბურჟუაზიისა და პროლეტარიატის შორის. აუტანელმა ეკონომიურმა მდგომარეობამ ერთის მხრივ და რუსეთის რევოლიუციის თანდათან გამარჯვებამ—მეორე მხრით, [illegible] ლი აიძულეს ევროპის მუშა კლასს ეგრეთ წოდებულ „მშვიდ კულტურულ ბრძოლაზე“ და გადაეტანია უკანასკნელის ასპარეზი გარეთ ქუჩაზე.

დიახ, ბევრს დაუფრთხო ძილი რუსეთის რევოლიუციამ! ის, ლახვარივით დაესო მაძღარ ბურჟუაზიის გულს და გაამხნევა მშიერი ქვეყნის მშრომელი ხალხი. რუსეთის ძლევა-მოსილმა რევოლიუციამ ნახევარი ფარდა ახადა სოციალიზმის სამეფოს და ცხად ჰყო ის აზრი, რომ სოციალიზმი უტოპია კი არ არის, არამედ ლოღიკური შედეგი კაპიტალისტური წეს-წყობილების განვითარებისა.

დ. ლ.

დეპეშები

სამტრედია. კავკასიის ნამესტნიკს.

კოპიო სხუისა და ვორონცოვნეის რედაქციებს.

ვიღებთ რა მხედველობაში, რომ ყაზახებთან შეტაკების შემდეგ ქალაქ ბათუმში ალყის შემორტყმის წესების გამოცხადება, რაიცა გამოიწვია ყაზახ-რუსთა ხულიგანურმა პროვოკაციამ, ფართო ასპარეზს უშლის ადმინისტრაციის ალვირ ახსნილ თვითნებობას, რომელიც უკვე გამოიხატა მშვიდობიან მოქალაქეთა ძარცვა-ჟლეტით, ქალაქის საავადმყოფოისა და სხვა საზოგადო დაწესებულებათა დარბევით, მოწყალების დათა ბარბაროსული შეურაცხყოფით; რომ ყოველივე ეს მოხდა მას შემდეგ, რაც თქვენ ბათუმის [illegible] ქალაქიდან ყაზახების გაყვანა და შემოღებული წესების გაუქმება, ჩვენ სამტრედიის რკინის გზის მოსამსახურენი შევიკრიბეთ ადგილობრივი სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაციის ხელმძღვანელობით და ვუცხადებთ ჩვენს უსაზღვრო ზიზღსა და კიცხვას ბათუმის ადმინისტრაციის მხეცურ საქციელს. ამასთანავე მოვითხოვთ დაუყოვნებლივ გაუქმდეს ქ. ბათუმში ალყა-შემორტყმული დროის წესები; დათხოვნილ იქნან სამსახურიდან ამ ბათუმის ჟლეტის ხელმძღვანელნი: გუბერნატორი და ციხის უფროსი; გამოყვანილ იქნას ბათუმიდან ყაზახ-რუსები. წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ იძულებული ვიქნებით ვიხმაროთ ყოველი ჩვენგან დამოკიდებული ზომები.

სამტრედიის რკინის გზის მოსამსახურენი.

მოსკოვი. რუსეთის ყველა რკინის გზების ამხანაგ ტელეგრაფისტებსა და ნადსმოტრშჩიკებს. კოპიო. პეტერბურგი-მოსკოვის მუშათა დეპუტატების საბჭოს. სრულიად რუსეთის რკინის გზებისა და ფოსტა-ტელეგრაფის კავშირთა ცენტრალურ ბიუროს.

მოსკოვის რაიონის ყველა რკინის გზის ტელეგრაფისტ-ნადსმოტრშჩიკების საზოგადო კრება ფოსტა-ტელეგრაფის უწყების წარმომადგენლის მონაწილეობით შეთანხმდა სრულიად რუსეთის კავშირთა-კავშირის ბიუროსთან და აცხადებს, რომ დაბმარება აღმოვუჩინოთ ფოსტა-ტელეგრაფის მოხელეთა გაფიცულ ამხანაგებს, საჭიროა მივაჩნია: არ მივიღოთ და არ გადავსცეთ კერძო დეპეშები გარდა სახალხო მატრებლების ცხენების დამზადებისა და სხ. არ გაიგზავნოს მთავრობის უბრალო და შიფრით ნაწერი ტელეგრამები, თუ მათი შინაარსი სასარგებლო არ არის დღევანდელი განმათავისუფლებელი მოძრაობისთვის. არ გაიგზავნოს დეპეშები ჯარების გადაყვანის შესახებ, გარდა მანჯურიიდან მომავალი რაზმებისა და შინ დაბრუნებული სალდათების ჯარის შესახებ. არ გაიგზავნოს ჟანდარმების ტელეგრამები, თუ მათ შინარსს რაიმე სარგებლობის მოტანა არ შეუძლია. საზოგადოებისათვის მავნე შინაარსის ტელეგრამები არა შემთხვევაში არ უნდა იქმნას მიღებული. პოლიტიკურ დამნაშავეთა გადაყვან-გადმოყვანის შესახებ დეპეშები უნდა იგზავნებოდეს, რომ თვისაც ცნობებს თითოეული შტო მიიღებს გზათა მოძრაობის ტეხნიკური განყოფილებისაგან. უბრალო ტუსაღთა შესახებ ცნობების გადაცემა ასე შეზღუდული არ არის. ცნობები ფოსტის გადატანისა და ვაგონების შეკეთების შესახებ გაფიცვას დროს არ მოითხოვება. ამხანაგებო! ჩვენი პირველი მოვალეობაა არ გავხდეთ ახლანდელ მთავრობის იარაღათ, არ შევიქნეთ თუნდ უნებლიეთი მონაწილენი იმისი საზარელი მოქმედებისა.

მოსკოვის რაიონის ტელეგრაფისტთა საბჭო[illegible]. ალექსეევი.

რედაქტ.-გამომცემელი ვლ. ახმეტელაშვილი.